

Veram concessa adversus dictam decisionem nova audientia, & resumpta disputatio sub die 14. Februarii 1661. recedendo a decisio, contrarium pro Theophilo noviter provisio resolutum fuit, ex eo fundamento, quod vacatio per Papam presupposita, & decreta fuerit, non per mortem Vau, solum incidenter enunciata, sed per non exhibitionem tituli, ita ut mors predicta fuerit occasio excitativa, ob quam ad Papam notitiam vacatio devenit. Et ad primam decisionis fundamentum non habita notitia dicti precepti, respondetur, eam satis presumptivam, ac verisimiliter deducti ex chirographi predicti affixione in Aula Secretarii, seu Scribae Populi, ubi omnibus patebat aditus, praesertim huic Officiali, qui erat eisdem Populi Computista, seu ratiocinator, in Capitolio, & in dicta Scribae Aula pro sui muneris exercitio frequentare debens.

Negativam vero exhibitionis tituli, dixit Rota probari ex attestacione ejus, qui tunc erat Fiscalis Capitolinus, penes quem, & titulum exhibitionem fieri debere idem chirographum disponit, & qua exhibitione non sequuta, insertum ad privationem seu vacationis decretum, recte processum esse, quia possessores officiorum aliorumque Regalium, quae sine Principis concessione possideri non possunt, ab eodem Principe cogi valent ad docendum de titulo, alias ad officia, & jura dimittendum, abique eo quod sola possessio suffragaret, ex originali dicto Lucae de Penna in l. quatenus n. 2. C. de fundis limitatis lib. 1. cum quo transeunt Afflicti in cap. 1. §. illud n. 32. de probata feudi alienatione, Roland. conf. 89. n. 24. lib. 2. decis. 335. num. 2. apud Posthumum de manutent. qua est repetita decis. 352. n. 11. rec. cum aliis in decisione.

Adversus hanc secundam decisionem, concessa etiam iuxta solum audientiam predicti Joannis interim defuncti filii, & dato dubio, an in primo, vel in secundo loco decisio standum esset, in hoc statu ad causae defensionem per dictos de Vasis assumptus, in disputacione desuper habita, parum probabiliter videri hanc ultimam resolutionem, iuxta eisdem decisionis desuper edita sententiam, procedendam esse cum presupposito, quod Papa vacationem nartaverit, & decreverit, non per obitum Vau, sed ex divaricatorio, quod feliciter, nec per Stephanum referentium, nec per Vajam primum heredem, nec per Franciscum Titularem, infra sex menses ad chirographi praescriptum facta esset tituli exhibitio.

Ad quod probandum, duas constituebam inspectiones; unam facti, an scilicet constaret de hujusmodi exhibitionis negativae, per Papam presupposita, alteram vero Juris, an ea etiam probata, resoluta esset vacatio, cum unius, vel alterius puncti insubsistentia pro vacationis exclusione sufficeret.

Quatenus igitur pertinet ad primam, cum negativa praedicta esset fundamentum vacationis, indubitatum de jure dicebam, illam probandam esse ab eo, cujus fundamentum in ipsa consistebat, ex deductis per Gabr. de probationib. conclus. 9. Gregor. & adden. dec. 13. 210. 242. & 262. Buratt. & adden. decis. 10. & omnes passim, quae probatio non aderat, licet enim Theophilus doceret de productione 18. titulos non alios officiales facta, haec tamen species probationis nullatenus concluderebat, cum officia essent in totum 150. & non constaret alios titulos exhibitos, registratos, seu in aliquam scripturam redactos esse, ita ut exhibitio tituli per se necesse contineri deberet in tali registro, seu scriptura, cujus revolutio negativam probaret, ut ad hunc effectum requiritur ex theor. Bal. in l. finali n. 7. C. de rebus redditis cum concord. per Buratt. decis. 10. n. 6.

Minus eandem negativam probatam dicebam per illam fiscalis attestacionem, in qua secunda decisio totum fundamentum constituit, ex eo quod officiali de re ejus officium concernente deferendum sit, ex deductis per DD. in c. post sessionem de probationibus, Coccin. dec. 88. n. 2. & 404. n. 3. Greg. dec. 426. n. 5. & alibi frequenter.

Id enim procedit cum duplici temperamento, primo nempe quod officialis perseveret in officio, ita ut attestetur tanquam officialis, & secundum, quod de re ad ejus officium spectante, in quibus terminis allegati, & ceteri loquuntur, quorum utramque in proposito cessabat, quia attestans non erat amplius in officio, sed in statu privato, ideoque facebat solum figuram simplicis testis, cui unico, non jurato, nec formiter examinato, sed cum privata extrajudiciali attestacione deponenti, nulla fides de jure

praestanda erat, ut in specialibus, ac majoribus terminis eujusdam, qui fuerat Datararius, deponentis de re spectante ad ejus factum, & officium post illud dimissum, Buratt. decis. 335. n. 14. & admittitur per Rotam decis. 5. part. 1. o. res. n. 9. & seq. ubi bene distinguitur inter voluntariam attestacionem, quae parte perente fiat, & alteram, quae fiat Judici ex officio pro ejus informatione interroganti, ut primo casu tanquam simplex privata attestatio nullum constituit probationis gradum, secundo autem residet in Judicis arbitrio illi deferre, prout exigit attestantis qualitas, quae ubi agitur de exercite officium facti Insigne, ut est illud Datarii, supponenda est conspicua, cujus contrarium dicendum erat in hoc non adeo qualificato officio Fiscalis Capitolini comparativo ad dictum munus Datarii, dum praesertim verlabatur in prima parte diffinitionis.

Et nihilominus, etiam si hujusmodi attestacioni plene deferendum esset, adhuc tamen dicebam, illam nihil concludere ad effectum de quo erat questio, attestatorum enim notificasse Stephano chirographum, illumque nec infra sex menses; nec postea curasse tituli exhibitionem facere, sed hoc nil concluderebat, quia dum exhibitio fieri poterit per titulum, cui magis quam referatario congruit privilegium exhibere, & Papa loquitur alternative, de titulari, vel referatario, nil concludit esse denunciatum uni, qui non exhibuit, ad negativam exhibitionis, quae ab alio fieri poterit, ut in proximis terminis publicationis faciendae, & resignante, vel ad resignatario, Greg. decis. 210. cum similib. unde intrat receptum axiomata, quod sola contraria possibilitas, praesertim in negativis tollit probationem concludentem.

Et quidem cum dictus Fiscalis, cui per chirographum demandabatur titulum exhibitionem faciendum esse, registrum non fecisset, ex cuius inspectione devenire posset ex intervallo ad notitiam, quia in tituli exhibitio essent, necne, omnino improbabile erat, ut post decennium, dimissoque jam officio, quando sua nil intererat hae menti retinere, posset pro certo id affirmare in 150. officiis, quorum tituli partim producti erant, & partim non, ut ad rem bene ratiocinatur Alex. conf. 217. num. 5. lib. 2.

Clarius urgentibus pluribus administratis factam exhibitionem suadentibus, ex quibus indubitatum videbatur, obsecram reddi negativae probationem, quod in proposito sufficiebat; Primum enim administratum resolutum ex primordio veritatis, quia verum, & realiter aderat titulus habitus ex causa onerosa; Alterum ex brevitate temporis, cum illud emprum fuisset pro notabili praefata scutorum 2. mill. de anno 1646. triennio antea, ita ut videtur species notorii ad fiscaliam, & alios officiales; Tertium ex qualitate Stephani referatarii viri doctissimi, & ex primariis Curiae Praelatis, quem omnino improbabile videbatur negligere voluisse adimplere rem adeo facilem, & promptam; Quartum satis urgens deducebam ex continuata solutione fructuum, seu emolumentorum per annum, pro praesentibus; Cum enim in eo mandaretur fructus per dictos sex menses tantum solvi, ad effectum, ut non exhibentibus titulos, denegaretur solutio, atque ita, vel urgeretur ad exhibendum, vel de facto privationem sentirent; nihilominus eisdem officii emolumentorum solutio pacifice continuata fuit, cum scientia & consensu eisdem fiscalis, qui tunc, quando memoria erat recens, recte sciebat, qui tituli exhiberi essent, & qui non.

Et quantum demum fortissimum, quia sub sequuta morte Stephani, non potuisset Vajus hares admitti ad participationem dictorum fructuum, seu emolumentorum, nisi bene legitima ejus persona, eoque reservationis titulum justificato, unde propterea istam circumstantiam solum importare dicebam clarum implementum chirographi; Acque ex his duobus ultimis administratis, claris observabam omnino ademptam remanere eam fidem, quam alias dicta attestatio fiscalis mereri potuisset, dum illa detegebat ejus turpitudinem, ac se declarabat in officio delinquentem, mandando solutionem emolumentorum tam referatario viventi, quam successore ejus heredi contra formam chirographi, si exhibitio facta non fuisset, quod omnino videbatur inverisimile, ideoque in isto homine, quem hujusmodi circumstantiae ita defectivum ostendebant, potius attendendus erat defectus magis verisimilis minime criminofus resurgens a lapsu memoriae, ob quem dictam attestacionem facere poterit, quam alia causa per principalem interessatum susp. cae.

Hinc

ROMANA PORTIONIS RIPAE PRO VALENTE CUM GENTILE.

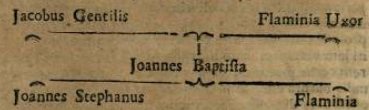
Causa disputata coram Datario, & resoluta pro Valente.

Si reperiantur duae personae ejusdem nominis, acque adjectum quod uni congruit, explicatum sit in altera, in qua sitarum personarum dicatur residere officium, ad effectum vacationis, vel potius adus ratione incertitudinis remaneat invalidus.

SUMMARIUM.

- 1 Fidei series.
- 2 Incertitudo personae potest certificari ex administraculis, & inditiis.
- 3 Resignatio ad favorem certae personae non abdicatur a resignante, nisi illa effectuatur in resignatorio, quod declaratur n. 7.
- 4 De incertitudine personae vitiatur actum.
- 5 Quando procedat conclusio, de qua n. 2.
- 6 In feudis, vel officiis non attenditur simulatio.
- 7 Declaratio etiam ex intervallo fieri potest.
- 8 Datarius est organum Papae, & quando ejus declaratio standum sit.

DISC. XV.

Cum Jacobus Gentilis Januensis emisset in faciem Joannis Stephani, ejus ex Joanne Baptistae filio nepos officium portionis Ripae, cum reservatione decreti super ejus libera dispositione, sequuta eisdem Jacobi morte, executoris testamentarii (qui in ea Civitate fideicommissarii vocantur) facultatem opportunam a testatore habentes, procuratorem constituerant ad transmutandum vitae periculum, dictumque officium transferendum ad persona dicti Joannis Stephani, (de cujus valetudine forsitan timebatur) in illam Flaminiam ejusdem Jacobi ex eodem Jo. Baptistae nepoti; Unde procurator sub nomine Joannis Stephani de anno 1633. consensus in forma conclusa praestitit ad favorem Flaminiae, pro qua signata fuit supplicatio, in qua loco dicendi Flaminiam nata Joannis Baptistae, dictum fuit Flaminiam nata Jacobi, sub nomine Flaminiae Jacobi, facta fuit descriptio in rotulo officium, didique officii emolumenta exacta fuerunt usque ad annum 1638. de quo tempore, denunciato Datarie officialibus obitu Flaminiae senioris dicti Jacobi uxoris, alterius Flaminiae junioris aviae, cessatum fuit a solutione emolumentorum usque ad annum 1646. quando Datarius, post plures disputaciones, decrevit officium praedictum vacasse usque ad dicto anno 1638. per obitum praefatae Flaminiae senioris, & in cuius decreti executionem, de eodem anno Dataria officium alteri vendidit, Atque Philippus de Valentibus appaltator fructuum, & emolumentorum officiorum vacantium, eisdem officii fructus, seu emolumenta hoc medio tempore decuria exigit; quibus ita peractis, post annum fere quindecim, comparuit haeres dicti Jacobi referatarii, & praesentens officium non vacasse per mortem Flaminiae senioris, sed vel resedisse in persona Flaminiae junioris, vel habendo dictam mutationem pro infecta perleverasse in persona dicti Joannis Stephani adhuc viventis, iudicium instituit coram Datario, tam contra Datariam pro reintegracione officii, vel pretii cum fructibus ab anno 1646. citra, quam contra Valentem pro restitutione fructuum, ut supra decursorum ab anno 1638. ad 1646.

Et pro actore scribentes dicebant, quod licet ob duplicatum personarum ejusdem nominis, quarum neutrum adjectum in supplicacione contentum conveniebat, quia Flaminia senior dici non poterat nata Jacobi, cujus uxor relicta erat, non autem filia, minuitur Flaminia junior, quae Joannis Baptistae non autem Jacobi nata erat, incerti-

tudo

2 tudo exinde resultaret juxta terminos text. in l. duo sunt Titii, ff. de testam. ut l. si ita, ff. de reb. dub. cum concord. Nihilominus ex adamiculis, & conjecturis, ac facti circumstantiis, recte ad certitudinem personae deveniri potest, etiam ad effectum vacationis, vel alios in hujusmodi vacabilibus deduci solitos, juxta punctualem decisionem 245. par. 5. recent. ubi de societate officii contracta super periculo personae habentis idem nomen, & cognomen, quibus alter etiam utebatur; Et generaliter de certificatione personae alias injectae ob nominis dupliciter haredis instituta, ex conjecturis habetur dec. 310. & 350. par. 10. rec. Et ad alium in Urbeveta, seu Orbetelli testamenti sub tit. de testam.

Conjecturae autem, ac circumstantiae plures deducebantur, prima nempe ex mandato procurae facto per dictos fideicommissarios cantante pro translatione officii in personam *Flaminiae natae Joannis Baptiste quod. Jacobi*, quod conveniebat juniori non autem seniori; Secundo, quia verbum *natae Jacobi*, nullatenus convenire poterat *Flaminiae seniori*, recte autem juniori, quae legaliter dici etiam poterat nata Jacobi avi, a quo mediate nascebatur, cum verbum *natae*, non incongruat etiam medietas, ut saepe habetur fornicer actum sub tit. de fideic. praesertim in Firmana primogeniturae, & in Bonon. fideicommissi de Barberis; Et tertio ratione maxime inverisimilitudinis, cum prout inverisimile esset, ut officium cantans in persona Joannis Stephani adolescentis, ab isto removeri deberit, ut transferretur in mulierem senem morti proximam, accedente quoque observantia circa plura consimilia officia ad eandem dicti Jacobi hereditatem pertinentia.

3 Et in omnem eventum, quando ratione incertitudinis personae, dicta nova collatio officii sub nomine *Flaminiae* dicenda esset invalida, juxta not. in d. l. duo sunt Titii, ita proinde officium perseverabat in persona Joannis Stephani jam viventis, cum hic resignationem fecerit ad favorem certae personae, cujus resignationis utpote conditionalis natura est, ut jus non auferat a resignante, neque effectuat dicitur, nisi officium, vel beneficium cadat in persona resignatarum, ex deductis per Buratt. & adden. dec. 136. n. 36. & per beneficialis passim, cum sit propositio in materia beneficialis plana, & recepta.

Pro Valente autem scribens, quamvis more Advocati, plura deducere circa rem judicatam resultantem ex decreto Datarum prolato, & exequuto usque ab anno 1646. impediente proinde, ne idem tribunal de hoc cognoscere possit, ac etiam deducere motum usucapionis triennalis, cujus beneficio tertius possessor bonae fidei rursus redditor, ad text. in *fr. Instit. de usucap. praesertim*, dum questio erat de fructibus non exantibus, sed jam consumptis, quorum respectu, regula est, tertium bonae fidei possessorem excusari, quinimo neque bonam fidem palitiam necessariam esse, sed sufficere abesse malam, ex deductis per Greg. & adden. dec. 74. Buratt. & adden. dec. 184. & passim.

Nihilominus, his etiam circumscriptis, quae ex facti circumstantiis parum tuta fundamenta videbantur, cum sensu etiam veritatis, credebam a dori competere forte actionem contra Datarum ad dicti officii per eam venditi pretium, defalcatis fructibus ab eodem actore, vel ejus autoribus perceptis ab anno 1622. quo Joannes Stephanus resignationem fecit usque ad 1638. Sed contra Valentem legitimo titulo percipientem fructus officiorum vacationum, omnino injuriam, maleque fundatam esse praesentationem, cum attenta etiam lectura ipsius actoris, quam probabilem reputabam, ut de *Flaminiae seniore* nullatenus partium intentio fuerit intelligenda. Exinde resultat quod ob non certam, & bene explicatam personam *Flaminiae junioris*, de qua intelligere volebant, officium vendi fuerit in statu vacationis ab ipsi die, quo resignatio Joannis

4 Stephani admitta, & perfecta fuit, stante invaliditate novae collationis in persona incerta, juxta terminos text. in d. l. duo sunt Titii, ff. de testam. tutela, & l. si ita, ff. de reb. dub.

5 Nil refragantibus supra insinuat, quae ex parte actoris deducebantur ex dicta decision. 245. p. 4. recent. firman- te, ut ex conjecturis, & circumstantiis haberi possit certitudo illius personae, quae alias videtur incerta; Republica enim, ac replicatio verè solida videbatur, id admitti posse in rebus in indifferentibus, & in actibus à sola contrahentium voluntate regulandis, non autem in hujusmodi Regalibus, in quibus principaliter spectanda est, ac totum facti voluntas Principis, à cuius facto totum pendet,

ut in proposito habemus in feudis, in quibus non procedit titulus plus valere quod agitur, quam quod simulatè concipitur, sed ille dicitur feudatarius, quem Princeps investivit, & sub cuius nomine Investitura cantatur, quamvis illius persona simulatè adjecta esset, ac verè feudum de aliena pecunia ad usus domini commodum, & utilitatem questum esset, quia non erantur gesta inter partes, & quid ipse voluerint, sed solum spectatur, quid egerit, & voluerit Princeps, cujus assensus, seu voluntas hujusmodi actus animat, & informat, Apont. consil. 45. nu. 12. cum segg. lib. 2. Merlin. lib. 2. contro. 67. num. 17. Capyc. Latr. dec. 168. n. 45. cum segg. de Marin. resol. 38. lib. 2. & dixit etiam Rota in Rossanen. Decimarum coram Bichio impress. post Marin. dist. resol. 38. & dec. 1000. par. 9. rec.

Ita in proposito, cum feuda, & officia simbolizet, spectanda non est persona, de qua ipse partes sentire voluerint, sed illa, de qua sensit Papa officii Collator, unde cum ipse senserit de *Flaminiae Jacobi*. Idcirco, vel in ea dicendum esse officium fuisse substantiatum, proindeque per ejus obitum sibi ipsis imputando partes, cur unam personam loco alterius male expresserint, vel saltim, ita Papam fuisse incertum, & consequenter collationem remanere invalidam, quod idem importabat ad effectum controversum, quamvis respectu Datarum, satis interesse, ut supra.

Agnoscentes actoris defensores difficultatem, dicebant, stante hujusmodi nullitate ratione incertitudinis resultantem, officium continuasse in persona Joannis Stephani resignantis adhuc viventis, à quo ita nunquam abdicatum erat ex dicta regula apud Beneficialistas recepta, ut resignatio ad favorem certae personae habeatur pro infecta, neque tollat Jus resignantis, nisi regnatio suum plenum sortitur effectum in persona, ad cuius favorem facta est, ex ea clara ratione, quod dicitur conditionalis, effectum proinde non sortitura, nisi conditio impleta, sed faciliis fuit responso, conclusionem scilicet, regulariter veram, recte procedere, quando inefficatio provenit à facto, & voluntate Superioris nolentis admittere resignationem, seu ab alio casu non culposo, per quem inefficatio impeditur, secus autem, ubi resignatio per Superiorem admittitur, sed infectio resultat ex facto, & culpa ipsarum partium, vel unius ipsarum, quia tunc conditio suspensiva resignationis adjecta, dicitur jam implera, quamvis deinde actus ex alio casu cesset, ex deductis per Aden. ad Buratt. dec. 163. n. 36. & 37. & latius in dicta sua sede de benef. ac etiam sub tit. de pensio. Et hic erat casus, quoniam Papa resignationem admittit, & officium contulit, cum subiequo etiam effectu perceptionis emolumentorum personae ab ipso resignante explicatae, unde si haec erat incerta, per ipsum erroneè significata, id non impedit resignationis perfectionem, nam alias de facili, studiosè hujusmodi errores committi possent, ad evitandum vacationis periculum, quatenus contingeret resignatarum resignanti praedeedere.

Et quamvis meae non essent partes jura Datarum tuendi, pro ipsa nihilominus ponderabam, ad effectum vacationis officii per mortem dictae *Flaminiae senioris*, quod cum ex praemissis, voluntas Papae totum faciat, idcirco, quamvis probabilis esset, partes sententiae de *Flaminiae junioris*, ex errore tamen narratum esset illud adjectum, quod seniori conveniebat. Nihilominus si constat de voluntate Papae, quod de ipsa senserit, cessat omnis disputatio, & haec voluntas etiam ex post facto declarari potest, quia non est dispositio, sed assertio veritatis ex intervallo, etiam admitta in eo qui in contrarium disponere non potest, ex deductis per *Cyriac. controvers. 295. num. 30. cum segg. Orthob. dec. 119. n. 8. & 195. num. 18. Unde cum de anno 1645. Datarus declaraverit officium redidisse in personis *Flaminiae senioris*, proindeque per ejus obitum vacasse, ita dicitur declarata voluntas Papae, cujus Datarus dicitur organum aptum ad talem voluntatem declarandam, & probandam, praesertim dum est in officio, cum difficultas cadat post illud cessatum. Buratt. dec. 883. n. 10. Rot. dec. 115. p. 10. rec. & in aliis; Sed quicquid esset de his, respectu Jurium actoris cum Datarum, clarum tamen etiam cum sensu veritatis, dicebam actoris praesentationem non subsistere contra reum conventum, pro quo resolutio prodiit.*

ROMANA PECUNIARIA SEU OFFICII PRO CAMASSEO CUM CHRISPOLTO SPOLIO.

Causa disputata coram A. C. & scriptis per concordiam.

Officia Romanae Curiae, ac quando possint vendi, vel in contractum deduci absque Beneficio Apostolico, cum distinctione inter substantiatum officii, ejusque fructus, & utilitatem; Et de eorumdem officiorum periculo, & vacatione per obitum Officialis, an damno emptoris, vel venditoris: Et data facultate discedendi emptionem ac ab ea recedendi, quando didicisti dicitur bene facta pro periculo evitandum.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acti serie.
- 2 Quando terminus dicitur stare pro dilatione, vel causa terminandi.
- 3 Officia an sint in commercio, & vendi possint absque Beneficio Apostolico, cum distinctione inter substantiatum officium, & fructus, & utilitatem.
- 4 De didicisti vel declaratione animi recedendi à contractu, quando bene facta sit.

D I S C. XVI.

Joseph Camasseus possessor cujusdam officii venalis Ripae, illud sub die 25. Novembris anni 1662. parè, & ibere vendidit Chrispolto Spolio, cum fructibus à Kalendis dicti mensis jam curris expensis, pro certo pretio convento, & soluto, cum verbis, & clausulis, perfectam venditionem, ac traditionem, seu translationem in forma consueta importantibus; Quibus ita peractis, in eodem instrumento pro novum capitulum, seu periodum, venditor promisit infra annum consentire ejusdem officii translationi in aliam personam emptori bene visam, ac Beneficio Apostolico deluper necessarium obtinere, ita tamen, quod elapso anno, & dicta translatione non facta, esset in arbitrio emptoris, vel continuare periculum vitae in persona venditoris vel recedere à contractu, pretiumque solum repetere.

Nulla sequuta fuit infra annum translatio officii, quod semper continuavit in persona venditoris, atque in fine anni, Chrispolus pro quodam actu, & denunciatione extrajudicialibus, per seipsum venditori factas, patefecit voluntatem recedendi à contractu, ac rehabendi pretium in alios ejus usus convertendum, hoc autem non obstante continuavit in exactione fructuum, seu emolumentorum ad totum mensem Januarii, & sic ultra jam completum annum, de mense Novembris praecedens ceptum; Cumque de mense Februarii Joseph venditor graviter aegrotaret, Chrispolus sub die 16. ejusdem, fecit distinctam formalem, domi dimissa copia ad janam, seu in manibus domesticorum exequatam, & in actis reproductam, qua duos vè, vel tres, dies subsequentes Joseph obiit, qua morte sequuta, dictoque officio exinde vacato, Chrispolus passare coepit filios, & haeredes dicti Josephi ad restitutionem pretii.

Et introducta causa coram A. C. actor dicebat habere intentionem fundatam in conventionem, ut elapso anno, esset in ejus arbitrio, vel continuare, vel recedere, unde cum ipse arbitrium exercendo, declaraverit nolle amplius continuare tam cum benevolis extrajudicialibus declarationibus, quam cum formali interpellatione, ac didicisti judiciali, idcirco ex tunc contractus habendus erat pro resolutum, ac factus locus repetitioni pretii, proeecedendo cum terminis discedendi emptionis, & venditionis cum pacto de retrovendendo; Et è converso alii defensores eorum dicebant, quod cum elapso anno emptor continuaverit in contractu, percipiendo fructus per duo, vel tres menses, ita videbatur immutata voluntas recedendi à contractu, quem ita firmatum, non poterat amplius impugnare.

Judex autem, neutri complacendo, motu vabat de nullitate actus ex defectu Beneficii Apostolici, sine quo haec officia, utpote de Regalibus, in commercio esse non possunt, neque in contractu emptionis, & venditionis deduci; Et hoc stante inferebat, periculum vacationis cessisse damno venditoris tanquam Domini, cum periculum sit sequela domini, cuius etiam sequela sunt fructus post contractum decessu, ad eundem venditorem spectantes, proindeque sua opinio erat, condemnandi reos ad re-

situtionem pretii, deducta rata, quam importabant fructus ab emptore recepti in sortem impendant, cum absque vacationis periculo non potuerit fructus percipere, ac suos facere.

Ego verò scribens pro reis conventis, non laudabam motum aliorum huius partis defensorum, quoniam terminus anni, adjectus non erat causa terminandae facultatis eligendi continuationem, vel dissolutionem contractus, sed potius causa differendi huiusmodi facultatem, non ad tunc exercibilem, unde si eo elapso, pro brevem conciliationem praesula esset via exercendi tale arbitrium, seu facultatem, sequeretur ad id gerendum aliud tempus datum non fuisse, nisi momentaneum, quod utique esset absurdum, verisimili contrahentium voluntati contrarium, ut in specie ponderatur per Rotam dec. 235. par. 4. recent. n. 8. & segg. & habetur etiam latius actum in materia juris redimendi infra certum terminum in Romana, seu Januana, juris redimendi pro Catanis cum Costa sub tit. de empt. & vendit. Ideoque dicebam, terminum anni stare pro dilatione, seu necessitate, intra quam, uterque, vel eorum alter, licet in vitis factae cogere contractum, exinde recedat, remanere in facultate quocumque pro arbitrio exercibili ab eo recedendi, ad instar Societatis officii solite contrahi ad annum, vel sex menses, & exinde ad beneplacitum, quia pro primo tempore est necessaria, exinde autem voluntaria, & licet tacite prorogabilis, seu renovata perceptione fructuum, attamen id procedit pro solo tempore fructuum solutioni proportionato, ut in sua materia sub tit. de Societate officiorum, praesertim in Romana Societatis officii pro Celsario.

Quo verò ad motum Judicis, credendo primo aspectu indehite recipiendam esse conclusionem (in suo sensu, verisimam, & in hac officia, utpote de Regalibus, non sint in commercio absque Principis placito, putabam exinde ad excludendum delictum usurae alias ex perceptione fructuum sine periculo in datore pecuniae relictis), istum contractum resolvit in quamdam Societatem officii, per quam pecuniae dator, licet percipit fructus, quia periculum subjacet, proindeque credebam causae difficultatem restringi ad punctum, an bene, vel male facta esset didicisti, juxta terminos Societatum officii.

Attentius autem deinde casum consulendo agnovi, neque Judicem, neque me benedicere, quia veritatem in puris terminis contractus emptionis, & venditionis de jure validi, & liciti, ita ut non concurrente legitima didicisti, seu inrerpellatione, super ejusdem contractus resolutione, periculum juxta naturam perfectae emptionis, esse deberet emptoris, ad totum terminum tot. sic. ff. de Co. ad p. vic. Et commodo rei venditae, neque defectum Beneficii Apostolici in aliquo praemissis refragari.

In hac etenim officiorum vacabilium contractatione, quicquid antiquitus dubitatum sit, illo videtur vera, & recepta distinctio, quod aut agitur de translatione ipsius officii ejusque substantiae, seu tituli de una persona ad effectum mutationis periculi vacationis pro mortem naturalem, vel civilem, & tunc omnino sit necessarium Beneficio Apostolico, & ad quem solium spectat unum officium absolvere, & alium creare, ac etiam agnoscere, suos Officiales, & personas, per quarum mortem naturalem, vel civilem officiorum vacatio sequi debet, neque privatorum conventio ad huc effectum esse alicujus operationis, Idemque dicendum est ad acquirendam super eodem officio hypothecam, vel aliud jus reale, unde propterea receptum est, creditores habentes assensum super officii hypotheca, seu decreti revocationem, quae fiat loco dicti assensus, vincere creditores absque assensu, utpote solam personalem respectu officii habentes, ut disc.

4. & 10. & plures.

Aut verò agitur de alienatione juris percipientis officii emolumenta, considerati non tanquam Jus privatus substantiam officii, sed tanquam commoditas, seu nudum factum perceptionis emolumentorum, & tunc dicendum in commercio, & contractatione absque aliquo assensu, cum substantia officii residet in persona officialis venditoris, per cuius obitum, vel delictum vacat, periculo emptoris, qui venditoris vitam emisse dicitur eo modo, quo emitur commoditas pensionum Ecclesiarum, ut bene ita distinguendo firmatur in Romana officii Scriptoriae t. Aprilis 1588. coram Pamphilio, quae reputari solet in materia Magistralis, saepe canonizata, praesertim in Tuderina officii Cancellariae 19. Januarii 1598. coram Lancell. apud

apud Seraph. dec. 389. n. 6. & 7. Millin. dec. 251. n. 9. & 10. dec. 116. n. 14. & 15. p. 5. rec. 100. 2. in quibus primis decisionibus coram Pamphilio, & Lancelotto, bene quoque firmatur, in dubio, non confilto de contraria voluntate, hoc jus ceteri in contractu deductum, quia praesumptio est, partes fecisse id quod licite facere poterant, & ut actus sit validus, non autem inutilis, & illicitus.

Fortius id procedere dicebatur in praesenti, dum ultra dictam praesumptionem, concurrebat clara voluntas ita contrahendi, quia emptor voluit esse dominus emolumentorum, etiam per multos dies ante contractum, ac ulterius voluit esse in ejus libito continuare infra annum, & postea, periculum super vita venditoris, vel illud transmutare, transferendo cum Papae licentia officium in aliam personam; Et his stantibus difficultas tota restringebatur ad punctum didictae, seu validae declarationis, recedendi à contractu, ac utendi facultate, ut supra.

Duo autem hujus didictae, seu declarationis animi actus per auctorem deducebantur, unus extrajudicialis probatus per testes, dicentes emptorem dixisse venditori, ut sibi restitueret pecunias ad alios usus convertendas, quia non intendebat in contractu perseverare, data sibi intentione per venditorem raes restituendi; Alter vero judicialis, continens formalem didictam, ut supra intimatam, & reproductam.

De primo actu nullum dicebam habendam esse rationem, tum quia ad evitandas fraudes usurarum, & ne datur pecuniam ita magnos fructus absque periculo percipere satagar didicta debet esse hinc inde certa, & invariabilis, ut ex reformatione Pauli V. habemus in materia Societatum officii, ex deductis in Romana Societatis Officii a. Maii 1659. coram Mellino, & habetur actum in eadem causa pro Cesare Celsio in sua materia sub tit. de Societ. offic.

Tum etiam, quia si quem habuit emptor animum recedendi à contractu, ille fuit in via, non in termino, & sic simplex velleitas, non deducta ad voluntatem determinatam hinc inde stabilitam; Et clarius, quia si quae adfuerit voluntas deducta ex didictis actibus sequens de mensibus Novembris, & Decembris, ab ea recessum fuit per actum contrarium facti, prevalentem verbis, cum exactione fructuum, seu emolumentorum pro alio mense subsequente, ex quo actu dicitur immutata Prior voluntas, quia non possunt stare simul, contractum esse dissolutum, ac fructus percipi, ut frequenter in dicta materia societatis officii praesertim in dicta Romana Societatis officii pro Cesario.

Quo vero ad alium actum judicialis didictae, ex duobus dicebam illam non suffragari, primò quia interpellatio non erat personalis, prout requiritur ad effectum inducendi veram, & certam scientiam in altero concontrahente, qui certus ita reddatur de dissolutione contractus, licet enim in Societatis officii contrarium servetur, attamen id procedit flante pacto, ut observat Zaech. de Societ. offic. n. 222. cum seq.

Et secundò clarius, quia stante gravi infirmitate, cum imminenti periculo mortis, jam ad duos, vel tres dies sublequuta, actus dicitur continere fraudem manifestam, ad text. in c. 2. de renunciationib. in 6. ubi Franch. & ceteri, Paris. in regn. lib. 12. q. 6. Gomez. in regula de viginti, & in terminis feudaliibus, de restitutione, vel subinfestatiorum facta in infirmitate Capan. de iure relevii quest. 18. & 21. p. 4. cum aliis in Senogallien. Castr. sub tit. de feud. disc. 1. Et in terminis mutationis periculi vitae Societatis officii in infirmitate dec. 145. n. 10. p. 5. rec. Unde propterea in beneficiabilibus, renunciations factae per 20. dies ante mortem iudicantur fraudolentes per regulam de 20. Et in terminis Societatis officii, reformatio Pauli V. Praescriptum terminum 15. dierum, & ad quam materiam fraudis in his terminis conferunt deducta in Romana pro Zonghis propterea actor, visis his difficultatibus assumptis onus probandi didictam extrajudicalem in tempore congruo factam, quam non negabam ita fieri posse, ut advertit Zaech. de Societ. offic. n. 285. & seq. ubi allegantur Salustius, & ceteri, sed deinde causa fuit concordata.

ROMANA OFFICII AGRICULTURAE PRO CAECILIA PAGNA CUM BENEDICTO FRATRE.

Discurfus pro veritate super casu postea deciso per Rotam, ut infra.

Six Apostolica provisione officium non vacat, sed transmittitur ad haeredes officialis, an transmitti dicitur ipsa officii substantia, vel potius solum pretium, & quatenus istud transmittatur, an pendente illius solutione transmissarius participare debeat de ejusdem officii emolumento pro rata. Et quod tempus attendi debeat in regulando valore officii.

S U M M A R I U M.

- 1. Casus controversus.
2. De fructibus recompenfatis debitis per emptorem officii creditorii pretii ex l. curabit.
3. An dispositio d. l. procedat aliam, quam ad favorem venditoris, ad favorem scilicet creditoris ipsius venditoris.
4. Declaratur confilso, quod favore dicti creditoris non curant fructus recompenfativi.
5. De fructibus debitis per primogenitum de pretio feudi novi communicando secundogenitis.
6. Dominus partis officii non vacabilis, post mortem officialis, an dicatur habere condemnationem ipsius officii, vel solum pretii, & de offitibus.
7. Officium concedi potest duobus insolidum.
8. Quando & ad quos effectus officii sint in commercio, & reputentur iure alodialium.
9. In officio, & feudis non attenditur simulatio, neque locum habet Nullus plus valere quod agitur, &c.
10. Damna, & interese, seu fructus recompenfatis, an debeantur ad rationem fructuum officii vacabilis.

D I S C. XVII.

Officium Notariatus agriculturæ, Sixtus V. adempta facultate, aliis Confilibus competente conferendi, applicavit Camerae Apostolicæ, illudque mediante iustitiam summæ solutione contulit, sub decreto, quod si mors officialis contingeret infra proximum triennium, ejus vacatio sequi non deberet, sed pro integro valore ad ejusdem officialis haeredes transmittetur, abinde verò citrà per mortem, sequi deberet vacatio pro sola medietate, pro alia verò transmittetur ad haeredes, quibus successores de officio provisi pretium pro hac rata solvere tenerent; Cum autem Benedicti, & Caecilie pater aliquam dicti officii portionem possideret, atque sequuta ejus vacatio, illud per Papam collatum esset dicto Benedicto, post plures annos, in quibus fuit possessor, & emolumenta percepit, ortæ fuerunt inter eisdem Benedictum, & Caeciliam communis parentis haeredes plures controversæ, super paternæ hereditatis divisione, compromissi in arbitros, inter quas per istos decidas, fuit illa super dicto officii fructibus, seu emolumentis, an scilicet pro rata non vacata, quæ ad haereditatem pertinebat, in hoc iudicio familiæ circumspectæ venirent dicta emolumenta, necnon officii valor, ut de praesenti, vel potius attento tempore mortis communis parentis, & in omnibus, ad favorem Caecilie decium fuit, venire scilicet emolumenta, & attendendum esse valorem de praesenti.

Non acquievit in hac parte laudo Benedictus, præterdicens in haereditate remansisse solum creditum pecuniarum infructiferum pro rata ab Officiali successore asequendum, attento valore de tempore vacationis, emolumenta verò, ut potè sequelam dominii, spectare ad ipsum tanquam officii dominum; Et introducta desuper lite coram A. C. seu Prælato deputato ad laudi executionem, ex parte Caecilie, ac etiam arbitrorum, pro veritate de medio iudicio requisitus fuit, super solo puncto participationis emolumentorum.

Pro laudi iustitia censui respondendum, ex duplici fundamento, primò quia ubi etiam, iuxta officialis praesentationem, jus haereditatis consisteret in solo credito pro rata pretii, adhuc tamen ad effectum de quo erat controversia, id rejicidetur in idem, quia cum esset creditum ex causa pretii rei fructuæræ, intraret æquitas text. in l. curabit, Cod. de action. empti, cum non debeat emptor eodem tempore habere rem, & pretium; Licet enim

enim istas æquitas procedat favore domini fructus rei venditæ alias percipiendi, & quorum fructuum loco subrogata dicitur utraque resultantis ex dicta æquitate, recompenfativa proinde nuncupata, secus autem favore creditoris pecuniarii venditoris, per emptorem accollati, ex ea ratione, quod si actus venditionis sequens non esset, de ipsius rei venditæ fructibus, quorum locum istæ utraque subrogatae sunt, ipse non participasset, ideoque dari non potest subrogatum sine principali, ut in his terminis firmatur apud Millin. dec. 378. & dec. 258. num. 3. par. 10. recent. non obstante quod ab hac decisione recessum sit, ut dec. 366. eadem par. 10. quoniam id fuit ex alio facti fundamento, non quod impugnetur dicta conclusio potius approbata, & de qua solum dubitari potest in casu posito per Leotar. de usur. qu. 78. n. 18. & 19. de quo in praesenti opus non fuit agere.

Attamen hanc difficultatem intrare dicebam in eo, qui esset creditor venditoris ex causa mortis, veri, vel interpretativi, sine quo receptum est non dari usuram, quam ita creditor ex dicta causa committeret, recipiendo istos fructus, de quibus utpotè non fuis inspicere non pertinet ad creditorem, an illi percipiatur per venditorem, vel per emptorem, & an hic ob retardatum sibi debitæ pecuniæ solutionem sit in lucro, necne, quia in materia utraque non spectatur utilitas debitoris, sed solum id, quod interest creditoris, Leotar. de usur. q. 32. n. fin. q. 78. n. 14. & qu. 80. n. 18. & sæpius in sua materia sub tit. de usur. Secus autem ubi creditum, nullam sub se continet mutuum verum, vel interpretativum, sed provenit à condonatio rei, ob cuius individualitatem, illud per mortem officialis pro rata non vacante resolvitur in pretium, ipsius rei loco subrogatum, quia tunc occultari videtur quidam actus emptionis, & venditionis, quod scilicet, illa officii rata non vacabilis, quæ iure domini per officialem viventem possidebatur, ob impositam divisionem ab ipsa subiecta materia resultantem, censetur per haereditatem Officialis mortis vendita Officiali successori, ita proinde effecto debitori in pretio rei fructuæræ, ideoque dicta difficultas, quam à scribentibus pro Benedicto non tadam, ego pro ratione dubitandi deducebam, non videbatur ad facti speciem applicabilis.

Ponderabam ad id probandum, simile de pretio feudi novi acquiriti titulo oneroso in forma individua juris francorum, per primogenitum, communicando secundogenitis, iuxta ea, quæ habentur sæpius deducta in sua materia sub tit. de feudis, praesertim in Armen. disc. 12. quoniam in locis, in quibus hac materia est frequens, receptissimum est, pro dicta rata pretii, deberi secundogenitis interesse recompenfativum fructuum feudi, ad eam rationem, quam illud fructuæræ; Prout si legitima, quæ debetur filiis in corporibus, ob istorum individuum naturam, seu ex alia probabilis causa assignetur in pecunia, debentur adhuc fructus ad eam ratam, quam importent fructus ipsorum bonorum, quorum loco subrogata est dicta pecunia, tanquam pretium illorum iure venditionis, quam ita lex occultat, cum similibus, stante praesertim observantia ipsius Camerae, quæ pro tempore vacationis istius officii, plurium annorum spatio ignota, ob sequutum in Germania partibus mortem illius, in cuius faciem cantabat, reperiit solum fructus pro medietate vacata, agnoscendo reliquæ medietatis fructus, non ad ipsam, sed ad haeredes officialis pertinere.

Alterum erat solidum fundamentum, quod (praedicto etiam cessante) iusticiens erat ad laudi justificationem, quod hac rata officium non vacabilis pertinere diceretur ratione dominii productivi fructuum, & pertinentiæ emolumentorum; Ad quod probandum, reflectendum esse dicebam ad receptissimum distinctionem, quam in hac materia habemus, quod aliud est agere de ipsius officii substantia, ad effectum, ut ejus possessor dicatur officialis, ac exercere possit munia officii incumbentia, aliud verò agere de ejusdem officii commodo, & utilitate tam in sorte, quam in fructibus.

Primo casu, & ad primum effectum, ad mittebam benedici per scribentes pro Benedicto, officium non residere, nisi penes eum, cui Papa concessit, ipsumque dici officialem, quoniam ut hic dicatur talis, opus est, quod per Principem, vel eum, quem Princeps deputavit, cognoscatur & reputetur idoneus ad exercendum illud munus, quod officio incumbit, illumque solum Principem in suis libris, vel rotulis officialium descriptum habere, ad effectum etiam sciendi personam, per cuius mortem, vel delictum

est vacaturum, atque isto casu, & ad effectus praedictos, bene procedit conclusio, quod officia, utpotè de Regalibus, non sunt in commercio, neque transferunt de uno in alterum absque beneplacito Principis, prout quod in officio, adinstar feudorum non intrat ritulus plus valere quod agitur, quam quod simulatio creditur ut infra, & his omnibus spectatis, ad mittebam, quod solus Benedictus esset officialis.

Licet enim non implicet officium concedi, etiam quoad hanc substantiam pluribus eodem tempore insolidum, ut per Reverter. dec. 168. Lanar. conf. 59. nu. 27. & 28. & in voto Merlin. Datafii in Rom. officii Ricontri 5. Junii 1623. de quo in Rom. fideicommissi de Boncompagnis 14. Sept. 1663. coram Bevilacqua, in fin. etiam habetur in Romana officii de Maximis hoc tit. disc. 3. nihilominus Papa id non fecit, neque Domini hujus rate non vacabilis, qui possunt esse infantes, vel mulieres dici possunt officiales.

Secundo autem casu, & ad dictum effectum, commodi ex ejusdem officii emolumentis resultantis, secus dicendum est, quia hæc reputantur tanquam merè alodialia, sunt in commercio absque Principis beneplacito, & possideri possunt per quemcumque, licet inhabilem ab officii exercitium, etiam infantes, & mulieres, cum quibuscumque aliis dominis, & liberæ dispositionis effectibus, ut in Magistrali Romana officii scriptoriae 15. Maii 1583. Albrandino, & 1. Aprilis 1588. coram Pamphilio confirmata 27. Maii 1591. coram eodem, in Tuderina officii Cancellariae 19. Januarii 1598. cor. Lancell. apud Seraph. dec. 389. n. 6. & 7. Millin. dec. 251. nu. 9. & 10. dec. 14. post Penzon. ad Statut. dec. 116. nu. 14. & 15. p. 4. rec. 100. 2. dec. 335. nu. 11. apud Postium de manut. Romani pretii officiorum 27. Novembr. 1655. §. non oblat in fin. & §. seq. & 1. Decembris 1659. coram Bevilacqua, & habetur sæpius hoc tit. ad hanc eandem materiam.

Itad secundum dominium verè, & propriè non consistit in ipsa substantia, seu titulo officii, sed solum consistit in ejus pretio. Unde Sixtus V. bene loquutus est, dicendo, ad haeredes Notarii delinendi transmitti pretium portionis non vacabilis, hoc verò pretium non dicitur spectare iure simplicis crediti, sed iure domini productivi fructuum, & emolumentorum, & sic stant simul, dominium esse in pretio, & ex eo resultare dictum effectum.

Hinc si Mevius cum sua pecunia, & ad proprium commodum emit officium in faciem Titii, ab eum duo, quoad Principem, Titius, non autem Mevius est officialis, quem solum Principes in talem agnoscit, & tamen officii emolumenta pertinent ad Mevium, qui est dominus pretii, quia quoad utilitatem hic est dominus officii, quamvis ille sit officialis quoad nomen, & potestatem exercendi munia personalia officio incumbentia.

Habemus hoc in feudis, quæ fraternizant cum officiis, quæ pari passu ambulant, quoniam in eis non datur simulatio, ideoque locum non habet ritulus plus valere quod agitur &c. unde si ego cum mea pecunia emeo feudum ad proprium commodum, sub simulato nomine Tertii, expressè declarans se habere nudum nomen, adhuc tamen ille est verè feudatarius, & Baro, ut latè dec. 100. par. 9. recent. repetit. post Marin. resol. 38. lib. 2. ubi idem frequenter in Mantuana bonorum, & in aliis in sua materia sub tit. de feud. & tamen tota utilitas feudi est Domini pecuniaræ, non autem illius, quem Princeps de feudo investivit, quamvis ille sit feudatarius.

Comprobari dicebam hæc evidenter ex duplici circumstantia una scilicet jam dictæ observantia Dataria, quæ pro tempore vacationis, ut supra, per plures annos ignote, fructus repetit à possessore pro sola medietate vacata, pro absoluto praesupponendo, reliquos pertinere ad officiales haeredes, seu dictæ rate non vacabilis, dominos, ob jam dictum dominum utilitatis; Et altera, quod idem Sixtus sub eadem lege erexit vel reformavit officia Notariorum Curia Capitoline, ut scilicet succedente morte officialis infra primum triennium, non sequeretur vacatio, ab inde verò lequatur solum pro medietate pro qua emolumenta deberentur haeredibus, donec successor pretium solveret.

Neque novum est vacationem ita non sequi, nam etiam in antiquis militiis, quorum loco ista moderna officia subrogata sunt, seu speciem habent, idem quod decerni solebat, ut scilicet infra certum tempus non vacarent, vel solum in parte, ut in l. omnimodo, §. imputari, C. de inoff. testam. ubi optima gloss. verbo in morte testatoris.

Quodque etiam in officiis vacabilibus, damna, & interesse

reſſe, debeantur ad rationem fructuum ipſorum officiorum, habetur apud Seraph. *deſ. 714. n. 4.* quod in parte vacabili videtur parum probabile, quia nec juſtum, nec æquum eſt, ut abique periculo, fructuum adeo exceſſi vim percipere debeat, qui ſorem habet ſalvæ, quo tamen habetur actum in Romana pecuniaria Valtrini *hoc tit. diſc. 17.* ſed quoad partem non vacabilem, ob eſſentiam dictam dabitandi rationem caſus videtur planus.

Edito iſto reſponſo, neque Benediſtus acq̄ievit, ſed introducta poſtmodum cauſa in Rota coram Bourlemont, me pro neutra partium ſcribente, ut frequenter contingere ſolet in reſpondentibus pro veritate, aſſumpta fuit diſputatio ſuper valore, an ſcilicet in hereditate communis parentis adheſet pretium, pro quo mediætas non vacabilis acquiſita ſuit, & quod tempus eſſet attendendum, an ſcilicet illud mortis, vel potius præſentis, ita ut augmentum ex temporis beneficio cautum, hæreditas, à ſucceſſivè utriusque hærediſis commodo cedere deberet, necne, & ſub diebus 2. Martii, & 22. Junii 1668. ad favorem Cæcilie pro attendendo de tempore præſentis prodierunt reſolutiones, ex quibus de conſequenti reſultat altera circa fructus, ſuper qua ſolum reſolutio fueram, dictæque reſolutiones mihi juſtæ, & probabiles viſæ ſunt, ex dicta ratione, quod licet officium quoad ejuſ ſubſtantiam ſit de Regalibus, & non poſſit reſidere niſi penes eum, quem Princeps deputavit, ad effectum ut iſte in officium ſolum ſit deſcriptus, ipeque dicatur perſona publica, officii exercitium, & præminentias, ac juſti dictiones habens, nihilominus non implicat, etiam ſine Principis placito, & iſtillatere burſale eſſe alterius, multo magis ac indubitanter, ejuſdem Principis auctoritate accedente, eo modo habemus de habentibus liberam reſervationem: de ereſi, quoniam in effectu, quoad pretium, omneſque commodi pecuniarii, & utilitates, vel damni effectus, officium dicitur in dominio reſervatarii, non autem titularis, & conſequenter iſtius debet eſſe augmentum, ſicut & converſo fuiſſet decrementum, ex regula *ſecundum naturam, &c.* Individua verò officii natura percutit titulum ſeu ſubſtantiam ad dictos alios effectus exercitii, ac fidei præſtandæ exercenti tanquam publico officiali, necnon amiſſionis ob delictum, ſeu mutationis perſonæ ob mortem naturalem vel civilem, cum ſimilibus, non autem dictos alios effectus compatibles cum individuitate ac jure Regaliæ, ut ita conciliandis contrarias auctoritates ac deciſiones habetur in deciſionibus deſuper ſub dictis diebus editis coram Bourlemont, præſertim ſecunda 22. Junii 1668. licet in ea pro meo judicio non bene dicatur idem officium eſſe diverſæ naturæ pro mediæte ſcilicet perſonale, & pro alia mediæte hereditarium, & non vacabile, quoniam quoad ipſum titulum ejuſque ſubſtantiam hoc eſt incompatibile, dum ita dare oportet, quod officialis deſuncti plures eſſent hæredes pueri, & mulieres, ſeu aliæ inæpti, omnes eſſent officiales, & Notarii, ac ea, quæ ad officium pertinent exercere poſſent, quod orique dicendum non eſt, quia unicuique debet actuus officialis, in cujus perſona titulus, & ſubſtantia officii reſideat cum exercitio, & præminentis, & tranſmiſſibilitas verò partis percutit commodum, & utilitatem ut ſupra.

ROMANA SEU MACERATEN. FRUCTUUM PRO VALENTE, CUM CAMERA APOSTOLICA.

Caſus diſputatus coram Theſaurario.

Quomodo probetur perfectæ alienationis commoditatis officii, Et an in hiſ juris vir alitius habentibus periculum amiſſionis potius pro mortem unius, quam alterius perſonæ, dentur contractus præſumpti, & tacti, vel debeant eſſe expreſſi.

S U M M A R I U M.

- 1 *Acti ſeris.* Commoditas officiorum etiam ſine beneplacito eſt in commercio.
- 2 In juriſ vitalitatis, & vacationis ſubjectis contractus debet eſſe expreſſus, & non attenditur tacitus ſeu præſumptus, & de ratione.
- 3 Examinantur adminicula incluſiva, vel excluſiva conſenſus.

Officium Notariatus Maceratæ, ex conſuetudine ſolitarum retineri in dominio ſeu commoditate Theſaurariorum Marchiæ pro tempore, per prædeceſſorem Theſaurarium ceſſum fuit Hadriano Honorato in Theſauraria ſucceſſori, non curanti perſonam officialis mature, ſub cuius vitæ periculo reſpoſitum erat, Mortuo autem dicto Hadriano, ac deputato adminiſtrationi Theſaurarii, cujus appaltus adhuc durabat, Quintiliano Valente, cum Cæcolini, & Silveſtri novum ejuſdem Theſaurariæ appaltum ſuſcepſerunt, factis quibuſdam calculis dati, & accepti inter dictos novos Theſaurarios, & dictum adminiſtratorem, inita fuit per iſtum ſub die Septembris 1653. apoca, per quam declaravit Honoratum, ſeu negotium debitorem in ſcut. 2123. ex quibus, bonificatis ſcut. 1350. pro pretio officii Notariatus, promiſit ſolutionem reſidui, quando Camera bonificaret eas partitas, ex quibus dictum creditum proveniebat, quibus paratis, ratio bancaria Philippi de meſe Martii 1656. le compoſuit cum Camera, ſubſtrando in univerſum Jus activum, & paſſivum dicti Honorati, & Camera, & ſucceſſivè ſub credulitate, quod inter Honorati effectus ad eſt dictum officium; De anno 1650. curavit mutari perſonam, ſub cuius nomine, & periculo illud ſtare, atque de anno 1663. illud cum Beneplacito Apoſtolico alteri, pro pretio ſcut. mille circiter vendidit.

Cum autem Camera eſſet in notabili ſumma creditiſ prædictorum de Cæcolini, & Silveſtris ex eadem cauſa Theſaurariæ, præterdedit cepit dicti reſidui ſolutionem à Valente expiciente de ſolutione cum dicti officii fructibus, ſeu emolumentis in Theſaurariæ cauſam obventis, quod non ſolum per Camerales impugnavatur, ſed per viam reſervationis petebatur etiam pretium dicti officii per Valentem venditi, utpote ad prædictos Cæcolinum, & Silveſtrum pertinens à dicto anno 1653. in quo illud venditum, ſeu in ſolutum datum fuit, de cujus venditionis veridationis in ſolutum imperfectione ſeu inefficacitate replicabatur, unde properat.

Introducitur cauſa coram Theſaurario Generali, Camerales fundatam dicebant eorum intentionem, in eo quod ad perfectionem contractus emptionis, & venditionis, ſufficere intervenire tria conſeſta requiſita, nempe rem, pretium, & conſentium, abique neceſſitate juſtificandi traditionem, quamvis neceſſariam ad tranſlationem domini, cum hæc non exigantur in juriſ incorporalibus, in quibus ſola ceſſio fiat loco traditionis, ac etiam, quia hæc ſequitur dicitur, dum ſidem Cæcolini, & Silveſtri ejuſdem officii emolumenta exegerant, & in qua præſertim exactione tanquam obſervantis, & effectuæ actus magnam vim faciebant, ſubjungendo in hac parte bene ad hujusmodi domini tranſlationem non fuiſſe deſiderandum Beneplacitum Apoſtolici, quia iſtud neceſſarium eſt, ubi agitur de ipſa ſubſtantia officii tranſferenda de una perſona ad aliam, ſecus autem ubi perſona Officialis non immutatur, tractatur de ſola tranſlatione commoditatis, ex iis, quæ habentur in Romana officii ſeu pecuniaria pro Camaleſco *diſc. 16.* & in aliis *hoc tit.* ad hanc materiam officiorum, ejuſdem ſit hodie conſuſio plana.

Scribens pro dicta ratione bancaria rea convenita, non uſgabam, quod ubi in factu verificaretur legitimum conſenſus dictorum trium requiſitorum, reſultaret perfectio contractus abſque alio requiſito traditionis, ex premiſſis in jure veris; Sed ultra deſerendum poteſtatis vendendi concurrentem in Quintiliano adminiſtratore, ſuper quo puncto, utpote in nudo factu conſiſtente partes non erant Advocati, ſed cauſæ Patroſi, dicebam difficultatim reſidere in verificatione tertii requiſiti conſenſus, qui debet eſſe utriusque contrahentis inſimul junctus, cum aliud non ſit contractus, niſi duorum conſenſus in idem tendens, ita ut quando ſequitur conjunctio conſenſuum; cum dicatur ille perſici, ut *deſ. 395. numer. 2. part. 5. recent. & paſſim*, cum ſine Principia certa; De iſta vero conſenſuum conjunctio non conſtat, quoniam apoca facta erat per ſolum Quintilianum, perſonam venditoris gerentem, abſentibus illis, qui perſonam emporum gerere debeant, de quo ſubſequuto conſenſu nullibi docebatur.

Et quamvis, Camerales replicarent de conſenſu præſumpto, ſeu implicito deducto ex dicta obſervantia in percipiendis dicti officii emolumentis, nec non ex ſilentio in petendo reſidui debito, quod alias non acceptata dicti officii venditione, ſeu datione in ſolutum in vim ejuſdem apocæ ſolvi debuiſſet, Nihilominus dicebam, id rectè

rectè ſufficere, ubi ageretur de contractu ſuper rebus & bonis indifferentibus, cum voluntas, non minus verbis, quam facti probari poſſit; ſecus autem in hujusmodi officiis, & juriſ vitalitatis, periculo vacationis ſubjectis, & cuius periculi ratio, magnum fore eſſe eorum emolumentorum longè ſupra fructum bonorum indifferentium, dicto periculo non ſubjectorum, tunc enim conſenſus debet eſſe clarus, & expreſſus, alteri contrahenti innotefcens, ita & taliter, quod actus remaneat omnino irretardabilis hincindè, & ex ea clara ratione, quod aliis de facili poſſet fraus fieri per eum, de cujus expreſſo conſenſu non apparet, dum ita poſſet ſe regulare ab eventu longævæ vel reſpectivè brevis vitæ officialis, à qua pendet periculum vacationis, atque contingente vacatione de proximo, negare contractum, ut in conſimilibus terminis Societatis officii Zanch. *de Societ. n. 395. & ſeq. Cyriac. Conſ. 252. n. 4. & 5.* Rota *deſ. 960. par. 1. diverſi.* & habetur deducum in ſua materia *ſub tit. de Soc. off. præſertim in Romana pro Cæſare Columna, & in aliis.*

Clarius accedente adminiculo, dicti conſenſus potius excluſivo, dum præſati Cæcolini & Silveſtri, nunquam curant, vel mutare perſonam officialis, vel obtinere reſervationem, decreti ad eorum favorem, & è converſo id geſtum fuit per Valentem de anno 1658. & qui deinde tanquam dominus ad venditionem etiam proceſſit.

Contrarium verò adminiculum deductum ab exactione emolumentorum erat æquivoquum, quia cum dicti Theſaurarii eſſent creditores Honorati, & ſucceſſivè Valentis, utpote in univerſum Jus activum, & paſſivum iſtius ſubrogati, prædicti reſidui, rectè poterunt dicta emolumenta ſub manu exigere in ſatiſfactionem, & ſic non eſt obſervantia inuoca qua concludat necereſſe; poſſimè ſic officium prædictum ex conſuetudine præterita, erat quodammodo annexum Theſaurariæ, cujus Capſerio, ſeu Depositorio, ſubſtituti dictum officium exercentes, cum præſuppoſito dictæ annexionis, continuantes antiquam conſuetudinem, menſtrant emolumenta ſolvebant, Unde erat actus æquivoquus non ſufficiens ad illum conſentium, qui debet eſſe expreſſus, ex dicta ratione, quam cum ſenſu etiam veritatis credebam probabilem.

REATINA CANCELLARIÆ PRO JOANNE DE BONIS CUM CAMERA APOSTOLICA.

Caſus diſputatus coram Theſaurario, incertus eſt exitus.

An reſervatarius diſpoſitionis officii ex Decreto apoſtoliſo, poſſit dictum decretum ſeu diſpoſitionem ſine Beneplacito Apoſtolico remittere eidem officiali, etiam in præjudicium creditorum hypothecariorum.

S U M M A R I U M.

- 1 *Caſus controverſe.* Quando officia ſint in commercio, & alienari vel obligari poſſunt abſque aſſenſu.
- 2 In Titulari an dari poſſit ceſſio tranſlativa reſervationis decreti, & quid hæc ceſſio operetur.
- 3 Quid in præjudicium creditorum cedentis, qui habebat decreti reſervationem.

D I S C. XIX.

Mit Mutius Orſinus de ejuſ pecunia, officium Cancellariæ Reatinæ, ſub nomine, & in faciem Joannis de Bonis, cum reſervatione Decreti ſuper pura, & libera diſpoſitione ad ejuſ favorem, & poſtquam debitum cum Camera Apoſtolica contraxerat per ſuſceptionem Appaltus Status Caſtri, omne Jus, quod ipſe in dicto officio habebat, eidem Joanni vendidit ſeu ceſſit pro eodem pretio, pro quo officium emptum fuerat, coram Notario, & teſtibus effectivè numerato; Cùmque poſt aliquod breve tempus idem Mutius præterdedit Camera debitor in notabili ſumma juxta ſeriem, de qua in Romana ſeu Viterbienſi appaltus hoc titulo *diſc. 122.* Hinc proinde Camerales moleſtare ceperunt dictum Joannem cor. Theſaurario Judice ordinario cauſarum Cameralium in prima inſtantia, præterdentes in vim dicti decreti procedere ad alienationem offi-

Card. de Luca Lib. II.

cii, tanquam de bonis debitoris non obſtante prædicta ceſſione, utpote invalida, & habenda pro infecta ex defectu Beneplaciti Apoſtolici.

Pro reo convento ſcribens, cum ſenſu etiam veritatis, niſi facti circumſtantie concurrerent probantes fraudem, & colluſionem in dubio non præſumendam, dum præſertim actus publicæ, & ſincere factus appareat mediante effectiva ſolutione pretii in pecunia numerata coram Notario, & teſtibus in ipſo actu alienationis, parum probabilem dicebam Cameralium præſentationem, cum ageretur de re indifferenti in libero commercio exiſtente, quam nil impediabat in alium tranſferri.

Licet enim officia dicantur de Regalibus, neque ſint in commercio ſine Principis beneplacito, at tamen id procedit quoad ipſius officii ſubſtantiam ejuſque translationem de una perſona in alteram; ita ut agatur de creando novo Officiali, vel ubi agitur de acquirendo Jure reali ſuper ipſo officio in præjudicium Principis in caſu vacationis, vel tertii, ex ejuſdem Principis conſeſione, vel aſſenſu Jus acquirentis, ſecus autem ubi de ſolo commodo, & intereſſe burſali circa pretium, vel circa fructus, & emolumenta, ut ita diſtinguendo firmatur in Romana officii Scriptoriæ prima Aprilis 1588. coram Pamphilio, quæ reputatur in materia magiſtralis, ſæpius canonizata, præſertim in Tuderina officii Cancellariæ 9. Januarii 1598. coram Lancellotto apud Seraphin. *dec. 389. n. 9. & 7. Millin. dec. 251. n. 9. & 10. dec. 116. n. 14. & 15. p. 4. recent. tom. 2. & in aliis*, ut in Romana pecuniaria, ſeu officii pro Camaleſco *hoc cod. tit. diſc. 16.*

Si ergo hujusmodi facultatis alienatio, utpote concernens merum commodum burſale ſuper aſſeſſione pretii, & emolumentorum, Officialis perſona non immutata, cum non percuteret officii ſubſtantiam, fieri poterat ſine beneplacito, etiam per viam tranſlativè ceſſionis in Romanamque tertium, multo magis fieri poſſivè dicebam ad favorem ipſiſmet officialis, cujus reſpectu, alienatio ſeu ceſſio prædicta, potius extinguitur, quam tranſlativa dicenda erat, importans ſolum liberationem officii ab ea ſervitute, ſeu vinculo, cui ex decreto obnoxium erat, cum aliis dari non poſſit actio, & pactio in eodem ſubjecto, ex iis quæ ad rem facere videntur apud Buratt. *dec. 910. n. 6. 7. & 8.* Et ad inſtar ceſſionis, ſeu alienationis uſufructus, quæ fiat ad favorem proprietarii ad text. in *l. uſufructu, ff. ſolus marim. & leg. cum in fundo, ff. de jure dotium cum concord. per Cenc. qu. 114.* ubi de Domino fundi cenſiti acquirentem cenſum, vel è converſo de creditore cenſuario, qui fiat dominus fundi, & conſentur quæ habentur apud Greg. *deſ. 68. num. 4. & 5.* de ceſſione non reſpondenda à creditoribus ſatiſfacti de pretio bonorum debitoris, ita ut illa reſolvatur in ſimplicem quietantiam, cum ſimilibus.

Verum licet tanquam Advocatus hæc deducere, non tamen in ordine ad omnimodam incompatibilitatem in hujusmodi officiis, & Juriſ differentibus illa reputabam omnino tuta, ex iis quæ de compatibilitate poſſeſſori beneficii ad acquirendam tranſlativè commoditatem perſonæ ſuper eodem beneficio reſervatæ, habentur in Albanenſis 4. Decembris 1658. coram Priolo, & latius in ea cauſa in ſua materia *ſub tit. de penſionibus.* Sed opus non fuit hæc diſcutere in hujusmodi diſputatione, dum in ea ſtrictè ſatiſfaciendo Cameralium obſiecto, agebatur de ſolo puncto, num in hujusmodi ceſſionibus, vel alienationibus requiſitum eſſet necne Beneplacitum Apoſtolicum.

Examinandus tamen veniret hic punctus, quando admiſſa etiam validitate ceſſionis, præterdenderent Camerales, vel alii cedentis creditores ſuper hujusmodi pretio, ſeu commodo pecuniario ex dicto reſervationis decreto reſultante, hypothecam jam contractam exercere, quia ex eodem principio ex parte ceſſionarii, ut ſupra deducto quod officia reſpectu commodi burſalis ipſorum ſubſtantia non immutata ſint in libero commercio, admiſſa quorumcumque bonorum alodialium, ſequitur ſub hypotheca etiam creditorum cadere, & conſequenter illam exercibilem contra quemcumque tertium, in quem res hypothecata tranſferri, cum non poterit debitor alienando, juri per creditores queſito præjudicare, & in hoc puncto parti meum patrocinium requiriti, pro veritate juxta ſtylum, inſinabam reſidere majorem difficultatem cum ita conſclusiones ut ſupra ex hac parte deductæ retorqueri poſſent.

Ad hanc autem difficultatem evitandam, cogebam con-

se summa videatur hoc stare taxatio vel demonstratio. Sciens futurum casum, & cadens, tenetur de casu.

D I S C XXII.

Possidens Teophilus officium litigiosum, de quo disc. 14. illius commoditate, & emolumenta ad ejus vitam pro pretio correlative cessit Terribio, sub narrativa, quod emolumenta importarent scilicet 58. in anno, quo sal fabricatur, & 28. in anno, quo non fabricatur, & in qua perceptione cessionario manuteneret promissit; Cum autem post mensem, de Superiorum mandato, salis pretium notabiliter diminutionem esset, unde propterea resultavit eorundem emolumentorum diminutio, ita ut ex scut. 58. quae in anno fabricationis importabant, redacta essent ad 28. circiter, Terribio cessionario, vigore dictae promissionis de manutentione, cedentem pulsavit ad refectionem.

Et introducta causa coram A. C. reus conventus, injustam dicebat auctori praetentionem, ex recepta juris propositione, quod factum Principis, vel aliorum Superiorum, quibus restitui non potest, reputatur casus fortuitus, qui cedere debet periculo cessionario tanquam domini juris cessi, cum periculum sit sequela domini; Et quoad manutentionem promissam dicebatur, illam intelligendam esse respectu ipsius cedentis, & habentium causam ab eo; Ad quod probandum adducebatur punctualis auctoritas Cyr. contr. 458. ubi firmatur, quod facta cessio fructuum domus existentis in ghetto hebreorum ascendendum ad certam summam, quam cedens manuteneret promissit, si ex facto Principis, restricto ghetto, domus extra illum remaneat, unde fructus diminuantur, id cessionario, non autem cedentis damno, tanquam casus fortuitus cedere debeat ad text. in l. Lucius, ff. de evictio. & ex his Judex dicebat casum indubitatum pro reo.

In hoc statu ad auctoris defensionem assumptus, primo aspectu, solita credebam rei conventi fundamenta, tam ex praedictis, quam in aliis in proximis terminis deductis per Oleam de cessio tit. 7. q. 3. n. 31. & seqq. & Leotar. de usur. q. 80. n. 31. & seqq. per quos agendo de cessio censuum, qui habentur cum communitatibus, cum promissione manutentionis, & exigibilitatis, distinguitur, & bene: Quod autem censuum diminutio, seu, ut vulgo dicitur, sbastacio, provenit ex injustitia, seu alio defectu contractus, seu etiam ex inopia debitoris, & cedens stante tali promissione tenetur; Aut provenit ex provisione Principis, vel alicujus majoris magistratus talem potestatem habentis, ob publicam utilitatem, seu calamitates belli divini vel humani, seu alia publica infortuna, ut frequenter contingit, & fecus, ex jam dicta ratione, quod casus fortuitus, qualis dicitur proveniens ex facto Principis absque culpa vendentis vel cedentis, nunquam ab isto praestandus est, nisi expresse conveniatur.

Cogitabam tamen pro ratione motivandi tanquam Advocatus, an dici possit, quod cum venditum non sit ipsum officium, quod utpote de Regalibus non est in commercio absque Principis placito, sed solum censum esset nudum emolumentum pecuniarium; An scilicet stante illius expressione in certa uniformi summa singulis annis respectu percipienda, & quam cedens manuteneret promissit, hujusmodi expressio censureret solum gratia demonstrationis, quanti tunc officium fructaret, vel potius gratia taxationis hinc inde, ita ut augmentum cederet ab beneficiario cedentis non autem cessionario; Ito enim secundo casu, justum non esset, ut qui non poterat sperare augmentum, subjacere deberet diminutioni, & contra ad regulam secundum naturam &c. Atque tali casu potius quaedam annua praestatio certa ad vitam cedentis in contractum deducta videretur, cujus solutio super dicti officii fructibus esset assignata, fecus e contra.

Et quod esset in casu taxationis, desumi observabam ex praecisa taxatione summae, quae subiectae materiae incongrua sive superflua videbatur, quia sufficiebat cedere simpliciter fructus, seu emolumenta officii, talia qualia essent; Eo etiam potissime considerato, quod obligatio manutentionis in tanta summa, ad alium casum non videbatur referibilis, cum nemo possit officiorum emolumenta augere vel minuire, nisi Princeps, ad quem solum pertinet talis pretium taxare, illud augendo vel minuendo, & ex cuius pretii quantitate resultat, major, vel minor emolumentorum perceptio.

Illud vero quod pro meo iudicio, reflectendo ad veritatem, tollebat in praesenti dictas difficultates, atque proba-

bilem reddere videbatur causam auctoris, consistebat in mala fide cedentis, quae satis verisimilis reddebatur, ex nimia temporis brevitate inter cessioem ac respectivam diminutionem, atque praeteritam qualitate personarum cedentis, ac cessionario respectivae; Cum enim hujusmodi innovationes fieri non soleant ex abrupto, sed praevio discursu, ac maturo consilio, (quamvis occulte,) per menses, atque cedens esset Vir nobilis, in Populi, & Capitolii negotiis versatus, verisimiliter de hujusmodi futura innovatione conscius; Et converterit autem cessionario esset mercator ab his materiis alienus, idcirco, probabile omnino videbatur, cedentem in aliqua fraude versatum esse, cedendo pro majori pretio illam rem, quam ad dies sciebat esse diminuendam, ad instar contractus cum pecunia, quam sciebat de proximo reprobendam vel diminuendam esse, sive quod cessionario de hoc suspicans, studiosè de certae summae manutentione conveniret. Quod motivum iudicium etiam probabile videbatur, quia tamen aliquam adiminitulativam probationem, quod scilicet de tempore factae cessiois, in Consilio Capitolino, seu etiam apud Officiales Camerales, de hujusmodi innovatione jam agi coeptum esset, cum in his materiis, etiam ex administrativa, & conjecturali scientia mala fides deducatur, ut apud Mascard. de probat. concl. 1003. n. 39. & seq. quod, ut censeo, aniam dedit concordiae, dum soli unicum disputacionem amplius de causa tractatum non fuit.

ROMANA FRUCTUUM LOCORUM MONTIUM

PRO FIDEICOMMISSO DE BELLIS HOMINIBUS

CUM ORATIO FALCONERIO.

Causa variè decisus per Cameram.

Depositarii locorum montium, an tenentur esse solliciti de vinculo, seu investimento fructuum locorum destinatorum multiplicis, ita ut libere solvent, teneantur, necne ad iteram solutionem.

Depositatis à Superiore pluribus depositariis montis in solidum, & cum iure accrescendi, an possit unus ex eis absque eorumdem superiorum licentia, cedere confortibus suum jus depositariae, atque ita liberare: Et de diversis hujusmodi cessio num speciebus,

S U M M A R I U M.

1. Agi seriet.
2. Dividuntur puncti, seu inspectiones controversae.
3. Repudatio habet vim mortis ad effectum juris accrescendi vel non accrescendi.
4. Feudatarius vel emphyteuta licet alienat sine assensu in consortes, seu comprehensos in investitura, & n. 9.
5. Quando ex pluribus confortibus, unus dicatur alienare, vel potius omnes alienent in aliquo ex eis alteram personam representantes.
6. Una, & eadem persona materiali potest representare diversas personas, etiam cum concursu incompatibilium inter eas.
7. Cessio officii sine assensu Papae importat cessioem communitatis, non autem substantiae, & tituli.
8. Officialis tenetur de facta substitui, seu cessionario voluntarii.
9. Examinatur conclusio, de qua n. 4. distinguendo plures casus, seu effectus.
10. Terminis feudo vel emphyteuti in proposito non parificatur cum illis officiorum, & de ratione differentiae.
11. Unus ex pluribus tutoribus cedendo tutelam vel administrationem tutoribus non liberatur.
12. Idem de pluribus Officialibus.
13. In negotiis socialibus exprimitur solum nomen unius vel aliquorum, & non omnium.
14. Novatio non inducitur, nisi expresse dicatur, vel per actus omnino incompatibiles.
15. Deputaciones depositariorum montium fieri solent per litteras patentes, aut Chirographum Pontificium.
16. De vera solutione resultante à novatione, seu transsumptione crediti de una specie ad aliam.
17. Depositarius vel debitor solvens contra formam praescriptam non liberatur, & tenetur ad iteram solutionem.

18. Loca montium sunt debitum annui redditus, seu Censuum Principe, vel Republica.
19. Litterae patentes, & libri sunt loca instrumentorum.
20. De ratione ob quam depositarii montium non possunt libere solvente fructus locorum vinculatorum pro multiplici.
21. Quando quietantur cum transsumptione in aliam speciem, non importent novationem, sed solum fieri dicuntur pro accommodatione scripturae, vel ad alium effectum.
22. De conclusionibus, quod depositarius montium non tenetur esse sollicitus de investimento, vel de multiplici, ad quem effectum procedat.
23. Obligatus ad investendum, seu multiplicandum, si non adimplet, tenetur ad quanti interest id esse sequutum.
24. De defectu investimenti, seu multiplici qui opponere possit, an salus emptoris, vel etiam alii interessat.
25. Emptor bonorum fideicommissorum cum derogatione fideicommissi sub certa forma servanda in investimento, & multiplici pretii, an sibi praesudicat, si remittat dictae formae implementum.

D I S C XXIII.

Aperta ante annum 1611. ratiōe bancaria in Urbe per Horatium Falconerium, & Camillum Palagium, Theaurarius Generalis in vim facultatis sibi ex Pontificio Chirographo competentis, per litteras patentes deputavit Depositarios montis subsistendi nuncupati dictos Horatium, & Camillum socios, necnon Guidum Camilli filium ad eorum vitam in solidum, & cum iure accrescendi, vel non accrescendi inter eos, facta per Camillum nomine omnium obligatione, de bene, & fideliter administrando, ac rationem reddendo, necnon de solvente fructus Montis, five exigeret assignationem, si non, quae est consuetudinaria obligatio hujusmodi depositariorum; Cumque praevia derogatione Apostolica fideicommissi ordinati per N. de Bullis hominibus, per eundem fideicommissi possessorem venditum fuisset Principi, seu Cardinali Burghesio quoddam Casale fideicommissitens, sub lege, in hujusmodi derogationibus apponi consuevit, ut pars pretii investiri deberet in tot loca Montium, quarum fructus, ac fructuum fructus, per fideicommissi possessores investiri deberent, neque ad alium usum converteri possent, usquequod constata esset integra summa, quae dicti Casalis valorem pro fideicommissi reintegracione adaequaret; Casus dedit, quod plura ex dictis locis montium erant de cadentibus sub hac depositaria, quam una cum ratione bancaria à dicto anno 1611. usque ad 1625. Horatius, & Camillus exercuerant, ita ut huiusmodi nomine consuevit mandata Camera directa essent; De dicto autem anno 1625. sociale negotium rationis banchariae dissolutum fuit, novumque apertum fuit nomine Camilli, & Guidi, cui novae rationi, dicta antiqua ratio sub nomine Horatii Camilli, & Guidi, cessit pro pretio scilicet 3. m. ad commune commodum converso dictam depositariam, exinde de facto mandata Camera directa fuerunt sub nomine Camilli, & Guidi, omisso illo Horatii.

Ab hoc autem anno 1625. usque ad 1635. quo haec nova ratio defecti, aliqui procuratores deputati per dicti fideicommissi possessores, consueverunt in aliquibus annis facere in libris, seu liris solitis receptas fructuum dictorum locorum montium, tanquam de solutis, eodemque contextu, nullo solutionis actu verè Interecedente, curant pro eisdem fructibus, dictum fideicommissam, seu ejus possessores eorum principales describi creditores in libris dictae rationis banchariae, tanquam ex causa depositi, unde ob subsequantam deficientiam desperata fuit actio recuperationis.

Quia verò in litteris patentibus praescripta est lex, ut hujusmodi fructus exigi non possent, nisi ad effectum investendi unico contextu, vel ad effectum eos deponendi in S. Monte pietatis cum vinculo investimenti pro multiplici, ut conclusa est formula litterarum patentium in hujusmodi locis montium, quae multiplici destinata sunt. Hinc proinde Petrus Franchinus dicti fideicommissi possessor, iudicium instituit coram Theaurario contra dictum Horatium tanquam depositarium, pro dictorum fructuum male solutorum reiterata solutione, & obtinuit decretum favorabile, à quo introducta per appellationem causa in Camera, & iudicium prosequente Alcanio Canfacco in eodem fideicommissio pro obitu Franchini succedente, pro confirmatione, & executione dicti mandati, cum bina, seu

trina resolutione coram Ginetto responsum fuit, sed de novo commissa causa appellacionis coram Aquilino, bis responsum fuit pro infirmatione, cum abolitione haereditatis dicti Horatii hoc medio tempore defuncti.

In hujusmodi autem tot reiteratis disputacionibus, tres erant inspectiones. Una super cessata, vel respectivè durante obligatione Horatii, postquam de anno 1625. dissoluto dicto negotio sociali, ipse tollendo se medio, cesserat hoc depositariae officium Camillo, & Guido Confortibus: Altera, posito quod duraret ejus obligatio, an haec dissoluta esset per possessores fideicommissi, quibus ad formam derogationis Apostolicae omnis, & cura multiplici incumbebat, & tertia, num hoc Jus dicendi de nullitate hujusmodi solutionum praeter legem litterarum patentium, competeret solum Burghesio emptori, & in multiplico interestato, ut praetendebat reus, vel etiam possessori fideicommissi, ut praetendebat actor.

Quatenus autem pertinet ad primum, scribentes pro Falconerio reo convento dicebant, quod cum litus officium concessum esset Horatio, Camillo, & Guido in solidum cum iure accrescendi, vel non accrescendi inter eos, exinde resultabat, licite potuisse Horatium tollere se de medio, & cedere ejus portionem confortibus, duplicem in hoc deducendo conclusionem: Unam scilicet, quod repudiatio aequiparatur morti, ejusque effectum Juris accrescendi, vel decrescendi operatur, ut plene colligit Bellon. jun. de Jur. accresc. c. 7. q. 35. n. 1. cum seq.

Et alteram, quod licet feudatarius, vel emphyteuta sit prohibitus alteri cedere, vel emphyteusum cedere, seu aliàs alienare sine Domini assensu, attamen id licite fieri potest in consortes in eadem investitura vocatos, quoribus pluribus concessio facta est in solidum, & cum iure accrescendi, vel non accrescendi inter eos, quia non dicitur alienari ad nobiles, & ignotos; Ac etiam quia data concessio in solidum, totum jus habitualiter esse dicitur pernes singulos, juxta conf. 10. Calder. de locat. & sequuntur ceteri collecti per Ciroch. disp. 60. n. 57. Fulg. de emp. tit. de alien. q. 1. n. 19. 3. & seqq. Surd. dec. 345. n. 1. & seqq.

Multòque magis id procedere dicebant, quia dicta concessio assensu quoque Theaurarii aliorumque officia summi accessisse videbatur, dum à d. anno 1625. circa, immutata, ut supra forma mandatorum Cameralium, ista non fuerunt amplius directa in Horatium, & Camillum, ut prius, sed in Camillum, & Guidum, unde inferebat, ita inducendum seu approbatam esse novationem; Et fortiss, quia de anno 1635. vel sequenti, post diditum Camilli, & Guidi deficientiam, Camera dictam depositariam alteri concesserat, non citato, vel audito Horatio quamvis adhuc vivente.

His tamen non obstantibus, cum sensu etiam veritatis dicebam veris videri, obligationem Horatii dissolutam non esse, ideoque probabiliores esse primas resolutiones, dictasque conclusiones, quamvis in suis casibus veras, incongrue tamen ad rem adaptari, esseque ad casu extraneas; Illud in primis advertendo, clarum aequivocum continere dictum facti praesuppositum, quod ex tribus officialibus, supra in solidum deputatis, unus tollendo se de medio, concessio jus suum cessisset per quemdam speciem repudiacionis, ob quam locum appareret juri accrescendi, vel non accrescendi; Id enim tunc procedere dicitur, quando unus ex pluribus habet se absentivè, ita fidei faciendo se mortuum, atque casum, seu effectum mortis naturalis praeveniendo, aliis locum praebet, ita ut superflites, non ex jure cessio, tanquam ex novo titulo, defectum portionem obtinere dicantur, sed ex primævo, & proprio Jure, ita per quandam cessationem consortis accretum seu decretum, juxta ea, quae in proposito feudi individuali, vel Jurispatronatus, cum similibus, habentur deducta in Mutinen. feudorum de Rangonis sub tit. de feud. disc. 8. Sed non erat iste casus, quoniam ex articulari ab eodem Horatio datis, ac testibus desuper ab ipso inductis constabat, omnes tres, prioremque rationem banchariam ad commune omnium commodum, cessisse hoc officium novo negotio, seu novae rationi erectae per Camillum, & Guidum, ideoque isti, utpote representantes novam, ac diversam personam formalem, emerant officium à seipsis, & ab Horatio aliam representantibus personam officialem, cum aliàs dari non potuisset, citrà impliciam, ut iidem essent emptores, & venditores, atque mediante pretio accepto emissent rem propriam, illamque ex novo titulo domini translativo acquisissent.

Neque novum est in jure, imo satis frequens, & quotidianum, ut in eadem persona materiali concurrere, seu

representari valeant, diversis respectibus, plures personae formales, inter se omnino diversae, cum concursu actuum incompatibilium inter eas, ita unus, & idem, sit sui ipsius debitor & creditor, emptor, & venditor, mandans, & mandatarius, ex collectis per Surd. conf. 300. n. 13. dec. 5. 26. p. 3. rec. n. 3. 273. n. 8. & 9. p. 4. tom. 2. dec. 174. post Zacc. num. 9. & seqq. & habetur frequenter sub tit. de credito, & sub altero de Cambiis, praesertim in Romana Cambiorum de Valentibus, ac in decisionibus in ea causa editis, & ibidem allegatis 10. Junii 1660. 10. Martii, & 4. Septembris 1662. coram Verospio, & non negabant, quinimo his decisionibus allegatis, deducebant, ac firmiter insistebant idem scribentes in contrarium super secunda inspectione, ut infra, distinguendo in eisdem Camillo, & Guido duas personas diversas, unam scilicet depositarii, qui fructus statutis temporibus procuratori fideicommissariorum, ut supra solvisset, & alteram Bancheii recipientis in depositum in ejus banco pecuniam ex dictorum fructuum exactione proveniente.

7. Hinc proinde resultare dicebam, quod cum dicta cessio per quamdam speciem venditionis, seu translativae renunciationis, per omnes tres, tanquam representantes unam personam Depositarii, facta esset dictae novae rationi banchariae, tanquam diversae, ac extraneae rationi abique assensu Papae, aliud iste actus non importabat nisi cessationem commoditatis, & exercitii, non autem substantiam ipsius officii, quod ita cessationis tanquam procurator in rem propriam exercere dicitur nomine officialis cedentis, & tanquam ejus substitutus, & vicegerens. Cum enim hujusmodi officia sint de Regalibus, & proinde extra commercium sine Principis assensu, idcirco receptissima est distinctio, de qua in magistrali Romana officii scriptoriae 1. April. 1588. coram Pamphilio, Millin. dec. 251. decis. 116. n. 14. par. 4. rec. tom. 2. & saepius in praecedentibus hoc eod. tit. ad materiam officiorum, quod scilicet, aut agitur de cedenda substantia officii ejusque translatione de una persona ad alteram, & omnino necessarius est Papae assensus, sine quo cessio est inefficax, nulliusque operationis, ratione subjectae materiae non existentis in commercio privato; Aut agitur de cessione commoditatis, & exercitii, firmis remanentibus, & continuantibus in persona ipsius Officialis cedentis, substantia, & titulo officii, cuius vacatio ex ejus persona regulanda sit adcessionarii commodum vel incommodum, & tunc id abique assensu fieri possit ex sola privata conventionione, in cuius casu, desumendo voluntatem à potestate, praesumptio est ita getum esse.

8. Et hic erat casus, quoniam omnes tres officiales, utpote unam societatem, seu collegiativam Depositarii personam representantes, abique assensu Papae, vel Officialium, ad quos pertinet, ex privata conventionione officium cesserunt novae rationi, omnino diversam, & extraneam personam representantes, unde cessio remanebat in terminis simplicis commoditatis, proindeque officium semper continuavit in cedentibus, quorum vice & nomine, cessionarii tanquam eorum procuratores, & consequenter ipsi tenentur de facto illius substituti, quem non ex officii necessitate, sed voluntarie deputantur ad text. cum ibi notatis in l. nullus, & l. neminem, C. de decurion. lib. 10. & habetur plene deductum apud Rovit. dec. 79. Gregor. dec. 233. Reverter. & ad h. dec. 206. & 225.

Quare extraneae remanebant dictae conclusiones, quae in contrarium deducebantur, vel super effectu mortis resultante à repudiatione, vel super cessione juris propriae ad beneficium consortium, ita obtinentium totum iure proprio, & ex beneficio juris accrescendi vel non decrescendi, ut supra, cum in neutro casu verlemur, quoniam Horatius non cesserat absentivè relinquendo pinguiorem locum confortibus, sed diverso modo ut supra, & ad quam renunciandi speciem contradistinguendum bene conferunt ea, quae habentur in Marisciana successione, in Sabinen. & in aliis pluries sub tit. de renuntia. circa renunciationes reales vel personales, sive translativas, & extinctivas.

9. Ad superabundantiam tamen, quatenus pertinet ad dictam conclusionem feudatarii vel emphiteutae, licite abique assensu Domini assensu contrahentis, seu disponentis cum confortibus, seu successoribus in eadem Investitura vocatis, dicebam ad quatuor effectus de hoc in iure agi: Primo scilicet ad illum caducitatis alias incurrendae ob alienationem sine assensu Domini factam, & sic ad solum effectum evitandi penam, & tunc rectè procedit conclusio, quamvis non in proximam, sed in remotiorem alienationem fieret, cum id nil Domini interesset, sed solum concer-

nat jus, & interesse ipsorum vocatarum inter se, & de hoc proprie agunt Calderin. d. conf. 10. & ceteri apud Fulgin. Cyroc. & Surd. locis citatis.

Alter est effectus divisionis, an scilicet res feudalis, vel emphiteutica pluribus concessa, inter eos absque Domini assensu dividi possit, & tunc posita competentibus omnibus insolidum cum iure accrescendi vel non decrescendi. Regulariter admittitur facultas dividendi ex deductis per Clar. in s. emphiteusis q. 14. Fulgin. ead. q. 1. sub tit. de alien. n. 204. & seq. Buratt. & adden. dec. 50. sed cum eodem praesupposito, quod nil interfit Domini, ad cuius favorem omnes remaneant obligati, ut explicitè habetur apud Clar. d. q. 14. in fine, & apud Cephal. conf. 195. n. 25. & supponitur apud alios, de quibus Buratt. & Fulgin. ubi supra.

Tertius est effectus unionis in una persona, num scilicet in bonis feudilibus vel emphiteuticis, quae pluribus, vel quorum successio pluribus, attentata natura Investiturae, deferenda est, erigi valeat primogenitura, iuxta casum, de quo in Mantuana feudi disc. 10. in Mutinen. feud. disc. 9. & in aliis sub tit. de feudis. Et tunc ut patet ex illi deductis, conceditur quidem id fieri posse, quoties pariter nullum exinde resultet Domini directi interesse vel praerudicium, sed ubi immutatio naturae concessionis sibi praerudicatur, quia nempse ius interesset plures habere Vassallos actuales quam unum.

Quartus demum est effectus circa liberationem resultantis seu cedentis suam portionem, ita ut de Vassallo fiat non Vassallus, ac eximatur à servitio aliusque oneribus feudo vel emphiteuti incumbentibus, & tunc iuxta ea, quae discussa habentur in Romana feudi & refutationis disc. 71. ead. tit. de feudis, difficultas cadit respectu feudorum, & eorum peculiarem legem in e. ultimo de Vassallo qui contra Constitutionem Lotarii, per quam id permittitur, & nihilominus etiam isto casu, ubi Domini interest, neque id admittitur ex ibi deductis, sed respectu emphiteutis, vel aliorum contractuum indifferenter ex iuris communis dispositione regulandorum, indubitata est negativa, quoniam cum inter dantem, & recipientem sit initus perfectus contractus vel quasi correctivus ex mutuo consensu, idem omnino necessarium est, quod ligatum est, quia unumquodque solvi debet eodem modo, quo ligatum est. Unde propterea quando etiam verlemur in casu per dictos scribentes in contrarium ut supra praesupposito, ut scilicet unus ex pluribus officialibus per viam repudiationis seu extinctivae cessionis, tollendo se de medio, aliis locum integrum ex beneficio juris accrescendi relinquere voluerit, adhuc tamen, respectu Principis vel aliorum interessatarum, in quorum gratiam Princeps hujusmodi officiales deputat, dici non poterat soluta ipsius cedentis obligatio.

Fortius vero ad extra difficultatem, & terminorum materiae diversitatem, & per quam dicta conclusio in materia feudali, vel emphiteutica remanebat etiam extranea; Cum enim, ut ad veritatem quoque in d. Romana refutationis, à frequentius contingentibus, feudum vel emphiteutis, majoris utilitatis seu valoris esse soleat, quam servitii vel praestationis onus importet, idcirco, nihil vel parum Domini interesse videtur, rem pluribus concessam, penes alios quos tantum remanere; Secus vero est in hujusmodi officiis, in quibus principaliter tractatur de idoneitate, & integritate personarum, quorum industria electa censetur, unde ex unius vel alterius mutatione, satis grave praerudicium, vel inconveniens resultare potest, & sic termini non sunt aequales, potissime quia iuxta frequentem praxim, hujusmodi negotia socialia exerceri solent per plures diversae qualitatis, quia nempse unus notorie dives, & idoneus, ut eos quos alias ministros, & famulos habere deberet, utpote agentes causam propriam, ad majorem diligentiam aliceret, assumit in socios, & participes, unde quando Princeps, vel ejus officiales hujusmodi socii haec officia concedunt, principaliter recipienti ad id illum, quem certò sciunt probum, & idoneum, cuius fidem sequuntur, & sine quo alius non sequeretur illum confortium, quibus facta casu mortis dicti socii principis, probabiliter officium admittent, ideoque repositum esse non debet in partium libito, ex privata conventionione se eximere, ac deputationem alterare.

Proindeque dicebam, magis proximos, ac proprios videri terminos textus in l. 2. C. de dividenda castra, ut scilicet plures tutores à Judice, vel testatore deputati insolidum, ac minus demandatum acceptantes, non possint ex eorum privatis conventionibus se eximere, ac tollere pupillo actionem contra omnes competentem, saltem in sub-

solidium, ex deductis per Surd. conf. 170. nu. 11. cum seq. Gratian. discip. 760. Capyc. Latr. consult. 38. Merlin. dec. 500. num. 12. aliis dec. 3. n. 18. & seq. par. 6. rec. dec. 69. n. 6. cum seq. p. 11. & in aliis.

Et magis proxime, ac in individuo convenire dispositionem text. in l. 3. C. de convenientis Fisci debitoribus lib. 10. ubi clarè disponitur, quod pluribus ad idem officium assumptis, non potest unus ex privata conventionione, abque deputantis consensu ab eo se eximere, ex dicta ratione, quod unumquodque dissolvendum est eo modo, quo est ligatum.

Neque consensus Papae aut Thesaurarii, vel aliorum officialium desumi poterat ex dicta immutatione mandatorum Cameralium ut supra, quoniam necessarium non est in socialibus negotiis, omnium sociorum nomina exprimi, cum frequentius sub aliorum, imo unius tantum nomine illa explicari soleant, prout ipsius socii videatur Magon. dec. Lupicini. prima nu. 27. Gratian. discip. 678. in principio, Capyc. Latr. dec. 189. nu. 31. Rocch. in notabil. de societ. mercatorum post primum vol. conf. notab. 66. n. 138. Rota dec. 193. n. 1. post Zacc. de obligat. Ideoque non ex eo, quod ipsi socii nomine varaverint, sequitur inferri posse ad hujusmodi innovationis scientiam, approbationem, cum novatio innovari non inducatur, nisi dicatur expressè, vel per actus omnino incompatibiles illam perneccesse inducentes ad text. in l. fin. C. de novat. cum concord. per Amat. resol. 50. Capyc. Latr. consult. 120. Ac propterea necessaria erit certa publicatio dissolutionis prioris societatis, iuxta decisiones in Romana societatis de Rotignis coram Ghislerio apud Marin. resol. 207. lib. 2. & dec. 151. p. 10. rec. aliis 20. post Salgad. cum aliis in Romana creditorum Lugj, Scenza sub tit. de credito.

14. Porèssimè quia, etiam durante primo negotio, quamvis tres essent socii in hoc officio depositarii, attamen duorum tantum, Horatii scilicet, & Camilli nomen exprimebatur, neglecto illo Guidi. Ergo à nomine desumi non potest concludens argumentum: Ac etiam quia, hujusmodi declarationes fieri non solent tacite, & per actus praesumptos, sed à Papa per litteras in forma Brevis, vel Chirographum, aut à Thesaurario per litteras patentes praxio implemento obligationis de bene, & fideliter administrando, & solvendo fructus, quae de forma, ante officii assignationem implenda assil soleat, ut decis. 388. num. 2. par. 9. rec. ubi quod depositarii montium deputantur auctoritate publica.

Argumentum autem deductum ex eo, quod Papa, seu ejus officiales, adhuc vivente Horatio, eo non citato, nec audito, post sequantur desolationem Camilli Guidi, concessissent alteri idem officium, non concludebat, tum quia est allegare inconveniens, tum etiam, quia quoad ipsas partes inter se, officium praestatum in ordine ad commodum, jam abdicatum erat ab uno, & translatum in alterum, sed punctus erat in non translata substantia, ob quam officialis tenebatur de facto cessionarii tanquam ejus substituti, ut supra. Unde quoad hanc primam inspectionem, reflectendo etiam ad veritatem, clarum videbatur, Horatii obligationem dissolutam non esse.

Quo verò ad secundam inspectionem alterius dissolutionis obligationis, ob solutionem, & ob quam bene, & valide factam non dubitatur dissolvi quantumque obligationem, dicebant scribentes pro eo convento, quod cum procuratores constituti per eos, quibus ex eisdem Apostolicae derogationis tenore incumbere onus, & cum multiplici, fecissent in lisis, vel libris consueta quietantias, tanquam de recepto, ita persona depositariorum liberata remanebat, non obstante, quod unico contextu pecunia depositata esset in eisdem solvendum banco, quoniam, ita assignantur in eisdem personis materialibus due

16. personae formales, una scilicet debitorum ratione officii depositariae montis solvendum fructus, altera verò bancheiorum recipientium in eorum banco pecunias in depositum, ut pualiter firmatur in Romana Cambiorum 10. Junii 1660. 10. Martii, & 4. Decembris 1662. Verospio, de qua causa habetur actum sub tit. de Cambiis, ubi penes illum, qui tanquam campior, sed cedulista ementis castra à Congregationem Baronum faciebat solvendum, remanebant pecuniae solvatae tanquam penes bancheium, seu depositarium, & sic diversam personam, quamvis actus numerationis non intercederet, ita ex legis ministerio verè subintellectus, ex collectis in dictis decisionibus, & in discursu desuper edito in dicta sua materia.

Non negabam ego dictam personarum dupliciter in Card. de Luca Lib. II.

eadem persona materiali, quodque data potestate in Depositario montis solvendi liberè dictos fructus ipsis principalibus, vel eorum procuratoribus, ita etiam sine actuali numeratione inducta diceretur solutio, quae virtualiter inesse dicitur novationi, seu transfusioni crediti ab una specie ad aliam, cum liberatione prima persona solventis, ac nova obligatione secundae recipientis in depositum. Verum punctum difficultatis consistere dicebam in eo, quod id procederet, quando ille, cui per depositarium montis sit fructuum solutio, five fit principalis, five procurator, libertatem haberet pecunias exinde retractas in eodem banco deponendi, vel secum asportandi pro libito voluntatis, & ubi magis placeret deponendas, aut in propria arca reponendas, seu in alios usus convertendas, certa forma, seu lege, ad effectum scilicet investimenti, & in ipso actu investimenti, vel ad effectum deponendi directè, & immediate in Sacro Monte Pietatis, cum eodem vinculo investimenti.

17. Ito enim secundo casu, solvens alias, quam iuxta dictam formam, quoad cum, quoad tertium, cujus intermanet liberatus, secus autem quoad depositarium, cui restat dictam formam servari, ut in reiteratione solutionem hanc alias male solvens, & ad reiterationem solutionem obligati ad favorem tertii, ex cuius solutione alias facta praerudicatur remanet, contra montem pietatis Urbis desumit fuit in Romana census, inter suas dec. 604. & 21. Junii 1641. coram Dumozeto, inter suas dec. 604. & successivè in aliis instantis, & de qua causa habetur pro dicto Monte Pietatis sub tit. de credito.

Et de debitoribus censu creati de pecuniis spectantibus ad fideicommissum, sub ea lege, ut in causa redemptionis, pecunia fuit principalis deponi deberet in Sac. Monte Pietatis vincula, ad effectum reinvestiendi, pro fideicommissio, quod si liberè, ac aliis relictur haredi gravato seu fideicommissi possessori, male soluta sit, & consequenter successoribus ad fideicommissum vocatis competat actio ad reiterationem solutionem, ac si extincta facta non actio ad reiterationem solutionem, ac si extincta facta non actio, ex Cencio de cens. q. 59. n. 35. & seqq. Gratian. discip. 45. & aliis ibidem allegatis firmatur per Rotam in Romana fructuum Censu 22. Junii 1646. coram Cerro passim recepta dec. 175. n. 7. & 9. p. 11. rec. & in aliis.

18. Et hic erat casus quoniam ut habetur hoc titulo frequenter ad hanc materiam locorum Montium, & in proposito juris Hispaniae apud Latream alleg. 22. & alio, ista loca montium non sunt aliud nisi quaedam species reddituum, seu Centium, qui emanant à Principe, seu Republica, mediantibus litteris patentibus, ac registris publicis, quae sunt loco instrumenti alius inter privatos solviti. Ideoque sicuti in casu, quo debitor solvit, sprete lege, seu forma in ipso debiti instrumento contenta, male solvere dicitur, ut supra, ita etiam male solvit Camera, quae proinde damnificata remanere non debet ex culpa, & facto officialium ad id deputatorum, contra quos interestati, vel directè, & immediate ex iuris Camerae debitoris actionem habent.

19. Idemque omnino convincenti docente viva ratione impracticabilitatis hujusmodi multipliciorum, ac facillime supplantationis, & distractionis omnium fideicommissorum, eludendo, & fraudando mentem Summi Pontificis, vel alterius ad id potestatem habentis, cum hac lege, & non alias derogantis fideicommissio, cuius praerudicium ita credit solum temporale, & reintegrationem à multiplico partis pretis querendam. Ex tali enim lege non solvendi, nisi vel ad effectum investimenti, vel deponendi in Sacro Monte Pietatis, conlat ex iudice Papam noluisse sequi fidem ipsorum fideicommissi possessorum, minisque aliorum bancheiorum sibi ignotorum, & privatorum, qui tam de facili decoditioni subjacent, sed solum voluisse sequi fidem, vel ipsorum depositariorum tanquam publicorum officialium in montis administratione deputatorum quorum fidem ipse Papa sic probatam habet, vel illam Sac. Montis Pietatis probabiliter non defecurati, & tunc, hic videbatur punctus solidissimus, ac pro meo iudicio inevitabilis.

Unde propterea dicebam, quod metiendo voluntatem à potestate, non intrabat dicta novatio, seu crediti transmutatio de persona ad personam diversam, sed solum transmutatio crediti de causa ad causam, penes eandem tamen personam officialium, & depositariorum montis, quod scilicet, cum hujusmodi fructus solvi debeant, & solvantur singulo quoque bimessitri, pro quo abique alterius sub-

